

Sohlo Tuuli ja Somero Mia

Toiminta luonnolliseksi osaksi jokaista koulupäivää: LeaDo – uusi innovaatio liikuttaa oppilaita

Pro gradu -tutkielma

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA

Luokanopettajan koulutus

2019

Oulun yliopisto

Kasvatustieteiden tiedekunta

Toiminta luonnolliseksi osaksi jokaista koulupäivää: LeaDo – uusi innovaatio liikuttaa oppilaita / Sohlo Tuuli ja Somero Mia

Pro gradu -tutkielma, 70 sivua, 4 liitesivua

Huhtikuu 2019

Tämä tutkimus perustuu kiinnostukseemme lisätä liikuntaa ja toiminnallisuutta luonnolliseksi osaksi koulupäivää. Tutkimuksemme kohdistuu uuteen oppimisen innovaatioon, jonka tavoitteena on saada jokainen oppilas innostumaan oppimisesta liikunnan avulla. Monipuolinen LeaDo – oppimiskeskus pyrkii ratkaisemaan ajankohtaisen haasteen oppilaiden yleiskunnan parantamiseksi ja oppimismotivaation lisäämiseksi.

Tutustuimme koulumaailmassa LeaDo –oppimiskeskukseen ja se vaikutti lupaavalta innovaatiolta. Aloimme pohtimaan aihetta opettajien näkökulmasta ja halusimme selvittää lisää sen toimivuudesta. Tutkimuksessa hyödynnettiin fenomenografista tutkimussuuntausta, sillä se sopi tutkimuksessamme parhaiten kuvaamaan opettajien kokemuksista nousevia asioita. Tutkimuskysymyksiksi asetimme 1) Miten LeaDo vaikuttaa oppimismotivaatioon? 2) Mitä taitoja LeaDo kehittää? ja 3) Millaisia kokemuksia opettajilla on LeaDon käytöstä ja hyödyistä?

Tutkimukseemme valikoitui kaksi alkuopettajaa ja LeaDon perustaja, joilla kaikilla on käytössä luokassaan LeaDo –oppimiskeskus. Tutkimuksessa käytimme empiiristä haastattelua. LeaDo on vielä käytössä harvoilla kouluilla ja vaikka haastateltujen määrä tutkimuksessamme on suppea, saimme laadullisesti kattavia vastauksia tutkimuskysymyksiimme.

Tutkimustulokset osoittautuivat pääosin positiivisiksi ja opettajien mukaan LeaDo on lisännyt etenkin motivaatiota, mikä näkyy vahvasti koulutyöskentelytaidoissa. LeaDo kehittää myös muita taitoja, joista huomattavin on liikunnalliset taidot. Opettajien mukaan LeaDo sopii kaikenlaisille oppijoille toiminnallisuutensa kautta ja sen koetaan helpottavan eriyttämistä. Teoriataustamme tukee haastattelussa saatuja vastauksia ja huomasimme niissä paljon yhtäläisyyksiä. Liikunnalliset ja toiminnalliset menetelmät motivoivat, tukevat erilaisia oppijoita ja onnistumisen kokemukset tukevat itsetunnon kehittymistä. Liikunnan lisäämisellä on paljon positiivisia vaikutuksia ja se on yhteydessä parempaan koulumenestykseen. Tutkimuksemme kiinnostaa varmasti innovatiivisia opettajia, joille liikunnan lisääminen koulupäivään on tärkeää.

Avainsanat: esi- ja alkuopetus, LeaDo -oppimiskeskus, liikunta, motivaatio, oppimisympäristöt, toiminnallisuus

Sisältö / Contents

1	JOHDANTO	4
1.1	Pilottitutkimus LeaDo-luokassa: tutustuminen LeaDoon	6
1.2	Tutkimuskysymykset	7
2	TEOREETTINEN TAUSTA	9
2.1	Toiminnallisuus ja oppiminen	9
2.1.1	<i>Toiminnallisuus perusopetuksessa</i>	10
2.1.2	<i>Toiminnallisuus tukee erilaisia oppijoita</i>	12
2.1.3	<i>Liikunta osana oppimista</i>	13
2.1.4	<i>Leikki oppimisessa</i>	15
2.2	Motivaatio	18
2.2.1	<i>Oppimismotivaatio</i>	19
2.2.2	<i>Koulumotivaatio</i>	19
2.2.3	<i>Opettaja motivaation herättäjänä ja ylläpitäjänä</i>	20
2.3	Oppimisympäristöt tukemassa oppimista	21
3	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
3.2	Fenomenologinen lähestymistapa	25
3.2.1	<i>Fenomenografinen menetelmä</i>	26
3.3	Aineistonkeruu	28
3.4	Tutkimuksen luotettavuus	30
4	TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TULKINTA	32
4.1	LeaDo vaikuttaa oppimismotivaatioon	32
4.1.1	<i>Koulutyöskentelytaidot</i>	36
4.2	LeaDo oppilaiden taitojen kehittäjänä	39
4.3	Opettajien kokemuksia LeaDon käytöstä ja hyödyistä	43
4.3.1	<i>Haasteet</i>	45
4.3.2	<i>LeaDo ja opetussuunnitelma</i>	46
4.3.3	<i>Eriyttäminen ja erilaiset oppijat</i>	50
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	54
5.1	LeaDo vaikuttaa oppimismotivaatioon	54
5.2	LeaDo oppilaiden taitojen kehittäjänä	55
5.3	Opettajien kokemukset LeaDosta	57
6	POHDINTA	59
6.1	Haasteita ja jatkotutkimusaiheita	61
	LÄHTEET	63
	LIITTEET	70

1 JOHDANTO

Koulumaailmassa toiminnallisuus ja liikkuminen osana opetusta ovat nykyään pinnalla olevia aiheita ja opetussuunnitelma (2014) kannustaa niiden lisäämistä opetukseen. Tämän tutkimuksen aihepiirissä näkyvätkin vahvasti omat mielenkiinnon kohteemme opetuksessa. Meitä kiinnostaa selvittää erityisesti, kuinka liikunnan lisääminen opetukseen voi lisätä lasten motivaatiota oppia ja mitä muita hyötyjä liikunnan ja toiminnallisuuden lisäämisestä voi seurata. Olemme kiinnostuneita liikunnan ja aktiivisuuden lisäämisestä luonnollisesti oppilaiden koulupäivään sekä pidämme toiminnallisia opetusmenetelmiä erittäin tärkeinä oppimisessa.

Luokanopettajan sijaisuuksia tehdessämme tutustuimme uuteen ja monipuoliseen toiminnallisen oppimisen pedagogiseen välineeseen. Luokassa oli käytössä monitoimiteline, jossa oppilaat kävivät tekemässä erilaisia liikunnallisia harjoituksia tehtävien tekemisen ohessa. Kiinnostuimme heti uudelta tavasta työskennellä ja kyselimme lisätietoja tästä uudesta innovaatiosta opettajilta, jotka olivat käyttäneet LeaDo –oppimiskeskusta luokassaan. LeaDo-oppimiskeskus osui suoraan meidän mielenkiintoihimme. Kiinnostuimme välittömästi tästä uudesta oppimismuodosta ja päätimme alkaa tutkia laajemmin, mikä LeaDo-oppimiskeskus oikein on ja mitä se tuo opetukseen.

Eryityisesti meitä kiinnosti LeaDo –oppimiskeskuksessa se, että se on aivan uusi väline ja innovaatio, joka lisää toiminnallisuutta ja liikuntaa oppilaiden kouluarkeen. Vaikka toiminnallinen opetus on ollut pinnalla paljon, LeaDo-oppimiskeskuksia ei ole vielä monellakaan koululla. Aihetta ei siis ole vielä tutkittu paljoa ja pääsemme olemaan siinä ensimmäisten joukossa. Luokanopettajan koulutuksessamme on painotettu toiminnallisia opetusmenetelmiä ja on puhuttu, että toimintaa ja liikkumista tulisi sisällyttää enemmän jokaiselle oppitunnille. Tämä on mielestämme kuulostanut välillä hiukan haastavalta toteuttaa käytännössä. Kuullessamme Leadosta mieliimme heräsi heti ajatus jokapäiväisestä liikkumisesta oppitunneilla melko yksinkertaisella tavalla.

Tapasimme myös Leadon perustajan, Lea Tornbergin, koululla, jossa oli käytössä kyseinen oppimiskeskus. Halusimme käyttää tilaisuuden hyödyksi ja kyselimme, mikä LeaDo on ja miten sitä käytetään. Lea kertoi paljon uudesta oppimiskeskuksestaan ja oli erittäin ilahtunut kiinnostuksestamme hänen innovaatiotaan kohtaan. Hän ehdottikin meille, että voisimme

lähteä tutkimaan LeaDo-oppimiskeskusta pro gradu –tutkielman aiheena. Aihevalinta tuntui lopulta meille selkeältä, sillä se vastaa kiinnostuksen kohteisiimme niin selkeästi. Päätökseemme vaikutti myös innovaation uutuus ja opettajista välittyvä valtava innostus oppimiskeskusta kohtaan.

Taustallamme on esi- ja alkuopetuksen sivuaineopintomme, joista yhteiset kiinnostuksen kohteemme osittain kumpuavat. Olemme tutkineet aikaisemmin leikin merkitystä esi- ja alkuopetuksessa kandidaatin tutkielmassamme, joten tutkimuksen jatkaminen yhdessä tuntui luontevalta. Tutkijoina olemme melko positiivisia, joten päätimme haastaa itsemme ja asettaa tutkimuksemme positiivisen kriittisen otteen alle. Tutustuessamme LeaDoon halusimme lähteä selvittämään oppimiskeskuksen toimivuutta ja opettajien aitoja kokemuksia siitä.

Meitä kiinnostaa tutkijoina erityisesti se, kuinka LeaDo käytännössä toimii luokkahuoneessa. Päätimmekin tutkimuksen aluksi tutustua LeaDoon pilottitutkimuksen muodossa, eli observoimme toimintaa LeaDo-luokassa saadaksemme käytännön käsityksen toiminnasta, jonka jälkeen olisi helpompi päättää tutkimuksemme tarkempi suunta. Ennen pilotointia pohdimme myös aihetta kriittisellä otteella. Mietimme, voiko LeaDo tuottaa hyötyjä kaikille oppilaille oppimiseen, vai onko väline ainoastaan eduksi liikunnallisille ja vilkkaille oppilaille. Oppituntien aikana oppilaat liikkuvat ympäri luokkaa välillä tehden tehtäviä omalla paikallaan ja välillä liikkuen Leadoissa. Kiinnostavaa olisikin selvittää, voiko jatkuva liikkuminen vaikuttaa luokassa lasten levottomuuteen jollain tapaa ja aiheuttaako tämä joillekin oppilaille keskittymisvaikeuksia. Haluamme siis perehtyä siihen, onko LeaDo suunnattu mahdollisesti vain aktiivisten oppilaiden tarpeille vai hyötyykö tästä oppimiskeskukselta kaikenlaiset oppijat.

Otimme etukäteen selvää Leadoista myös sen www-sivuilta koulussa tutustumisen lisäksi. LeaDo-oppimiskeskuksen mainitaan olevan toiminnallinen työväline opettajille ja oppilaille sekä sitä on innostava ja helppo toteuttaa. Se tukee uuden opetussuunnitelman toteuttamista monipuolisesti, se osallistaa ja motivoi oppilaita liikunnan avulla ihan uudella tavalla. Lisäksi Leado mainitaan huomioivan eriyttämisen, joka voi tuntua joskus haastavalta toteuttaa ja se ohjaa kohti itseohjautuvampaa työskentelyä.

Käytännössä LeaDo -oppimiskeskus sisältää paljon erilaisia liikunnallisia välineitä sekä värien ja numeroiden mukaan lajiteltuja tehtävätaskustoja. Välineet keskittyvät telineen ympärille, missä voi vaihtelevasti tehdä erilaisia liikuntaharjoitteita. Esimerkiksi oppilaat

voivat harjoitella roikkumista renkailla, nyrkkeillä nyrkkeilyäkällä tai käyttää tasapainolautaa. LeaDon kehittäminen on vielä kesken ja ilmeisesti välineitä on tulossa myöhemmin lisää. Oppimiskeskusta kehitetään jatkuvasti yhä paremmaksi. Esimerkiksi draama- ja lukupesän välineitä on kehitteillä. Kuntoiluvälineiden lisäksi keskuksen mukana tulee opettajalle hyödylliset oppaat ja tukimateriaalit erilaisten oppituntien toteutukseen. (Linkki LeaDon nettisivuille: <http://www.leadof.fi/>)

1.1 Pilottitutkimus LeaDo-luokassa: tutustuminen LeaDoon

Toteutimme tutkimusaineiston pilotoinnin Oulussa alkuopetusluokassa, missä myöhemmin toteutimme myös tutkimuksemme haastatteluaineiston. Halusimme pilotoinnissa observoida lasten kokemusmaailmaa toiminnallisen oppimisen kautta ja tutustua LeaDoon käytännössä. Koimme tärkeäksi nähdä, mitä LeaDo on käytännössä, jotta pystyisimme tutkimaan sitä syvemmin ja valitsemaan tarkemmin tutkimuksemme suunnan.

Pilotoinnissa observoimme uutta toimintaa koululuokassa, jolloin voidaan puhua toimintatutkimuksesta. Heikkisen, Rovion ja Syrjälän (2010) mukaan toimintatutkimus on tiedon tuottamista käytännön edistämiseksi. Siinä tutkimus kohdennetaan sosiaaliseen toimintaan ja pyritään saamaan tietoa osallistumalla myös itse tilanteeseen. Monesti eri laadullisissa tutkimuksissa hyödynnetään toimintatutkimusta (Heikkinen, Rovio & Syrjälä, 2010, 16-17, 23).

Toimintatutkimusta voidaan käyttää, kun tutkitaan esimerkiksi jotain uutta hanketta. Toimintatapaan kuuluu, että aluksi havainnoidaan ja kerätään havaintoaineistoa. Aineistonkeruuseen voi kuulua osallistumista toimintaan, päiväkirjamaiset muistiinpanot, raportointi, keskustelut kollegoiden ja osallistujien kanssa. Tämän jälkeen aineistoa reflektoidaan ja arvioidaan. (Heikkinen, ym., 2010, 18, 78-79.)

Tarkkailimme alkuopetusluokassa kahdella eri toiminnallisella oppitunnilla, jossa hyödynnettiin LeaDoa. Observoinnit toteutimme eri päivinä ja havainnot kirjasimme ylös myöhempää analysointia varten. Luokassa toimi yhteisopettajuus, eli siellä oli kaksi opettajaa 44 oppilaan kanssa. Toiminta järjestettiin niin, että välillä opetustilanteissa oltiin yhdessä ja välillä jakauduttiin kahteen eri luokkaan tekemään tehtäviä. Molemmissa luokissa oli oma LeaDo -keskuksensa luokan perällä.

Observoinnin perusteella meille jäi positiivinen kuva LeaDon käyttämisestä opetuksessa. Se näytti lisäävän luonnollisesti liikuntaa koulupäivään, mikä on erittäin tärkeä ja ajankohtainen aihe koulumaailmassa tänä päivänä. Erityisesti mieliimme jäi sellainen kuva, että tehtäviin motivoituminen oli helppoa, koska liikuntahetket tunnin aikana tuntuivat oppilaista palkitsevilta ja niitä odotettiin kovasti. Luokan opettajista välittyi innostus LeaDoa kohtaan ja varmasti oppimisen ilo siirtyy myös oppilaille tätä kautta.

Huomasimme, että LeaDon käyttäminen opetuksessa oli tullut jo luonnolliseksi osaksi opetusta ja oppilaat odottivat innolla, että pääsevät käyttämään sitä. LeaDo on selkeästi palkitsevaa ja samalla lapsen liikunnalliset taidot pääsevät kehittymään. Uuteen oppimisvälineeseen siirtyminen vaatii ilmeisesti totuttelua, eikä kaikkia oppimiskeskuksen osia oteta heti käyttöön. Observoinnin aikana oppilaille olikin tietyt liikuntavälineet esillä, joita he käyttivät. Oppilaat opettelevat ensin rauhassa oikean toimintamallin LeaDon käyttöön ja saavat myöhemmin lisää välineitä monipuolistamaan toimintaa.

Huomasimme observoidessamme, että yllättävän yksinkertaiset liikuntatehtävät motivoivat lapsia ja auttoivat purkamaan ylimääräistä energiaa niin, että matematiikan ja äidinkielen tehtäviin keskittyminen pysyi hyvänä koko tuntien ajan. Oppilaat etenivät tehtävissä omaan tahtiinsa, joka helpotti opettajan tuen tarjoamista niille, jotka sitä näyttivät eniten tarvitsevan. Olisi mielenkiintoista kuulla lisää opettajien kokemuksia siitä, kuinka paljon uusia eriyttämisen mahdollisuuksia LeaDon myötä on avautunut. Mahdollisesti voimme keskittyä tähän lisää opettajien haastattelussa sekä syventää käsitystämme LeaDon toimivuudesta entisestään.

Observoinnin perusteella meille jäi niin hyvä kuva uudesta oppimiskeskuksista, että haluamme tutkia aihetta lisää ja selvittää onko oppimiskeskus sellainen, jota voisimme hyödyntää tulevana luokanopettajina. Kiinnostuimme aiheesta entistä enemmän ja haluamme jatkaa laadullista tutkimustamme haastatteleamalla opettajien kokemuksia mahdollisista haasteista ja saada lisää tietoa heidän kokemuksistaan.

1.2 Tutkimuskysymykset

Pilottitutkimuksemme observointipäiviä ennen pohdimme, millaisia haasteita LeaDo – toimintatunneilla voisi mahdollisesti ilmaantua. Ajattelimme sellaista oppilasta, joka tekee

tehtäviä erittäin keskittyneessä tilassa ja tarvitsee ympärilleen rauhaa. Koituuko jatkuvasta liikkumisesta luokassa tällaiselle oppilaalle haasteita ja häiriintyykö hän muiden liikkeestä tai omasta liikkumisesta? Voiko tehtävien tekeminen jäädä vähäisemmäksi jatkuvien liikuntatehtävien kohdalla? Alustavasti toiminta näytti siltä, että se oli melko rauhallista emmekä huomanneet, että kenenkään oppilaan keskittymiskyky olisi kärsinyt LeaDo -tehtävien takia tänä aikana. Mitä tulee tehtävien tekemiseen, niin huomasimme oppilaiden saavan paljon aikaa tunneilla, koska liikuntatehtäviä pidettiin palkitsevina välietappeina.

Observoinnin aikana meille heräsi edellisten asioiden lisäksi myös muita kysymyksiä, joihin haluamme tutkimuksessamme keskittyä. Kiinnostuimme erityisesti luokanopettajien kokemuksista aiheeseen liittyen, sillä heillä on LeaDosta pidemmän aikavälin kokemusta, joka observoinnin aikana ei välttämättä meille välity. Haluamme tutkimuksessa selvittää tarkemmin, kuinka LeaDo vaikuttaa oppilaiden motivaatioon, mitä muita taitoja se mahdollisesti kehittää ja mitä kokemuksia opettajilla on LeaDon käytöstä ja hyödyistä. Tutkimuskysymyksiksi muotoituivat:

1. Miten LeaDo vaikuttaa oppimismotivaatioon?
2. Mitä taitoja LeaDo kehittää?
3. Millaisia kokemuksia opettajilla on LeaDon käytöstä ja hyödyistä?

2 TEOREETTINEN TAUSTA

Teoreettisessa taustassamme syvennymme laajasti toiminnalliseen oppimiseen, motivaatioon ja oppimista tukeviin oppimisympäristöihin. Valikoimme teoriataustamme sen mukaan, mitä koimme tärkeiksi ja olennaisiksi aiheiksi tutkiessamme LeaDo –oppimiskeskusta. Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää opettajien kokemuksia uudesta oppimisinnovaatiosta ja sen toimivuudesta. Teoriataustamme tukee vahvasti ennalta asettamiamme tutkimuskysymyksiä.

Luvun ensimmäisessä kappaleessa käsittelemme toiminnallisuutta ja oppimista, jolle LeaDon toiminta perustuu. Aluksi määrittelemme toiminnallisuuden lapsen maailman kautta ja selvitämme sen merkitystä ja asemaa perusopetuksessa myös erilaisten oppijoiden kannalta. Valitsimme toiminnallisen oppimisen menetelmistä vielä erityiseen tarkasteluun liikunnan ja leikin, jotka mielestämme korostuvat LeaDossa.

Toisessa luvussa syvennymme motivaatioon; mitä se on ja kuinka se vaikuttaa koulussa oppimiseen. Määrittelemme motivaatiota sekä oppimisen että koulun kontekstissa. Lisäksi tutkimme sitä, kuinka iso rooli opettajalla on motivaation herättäjänä ja sen ylläpitäjänä. Pilottitutkimuksesta meille jäi kuva, että liikuntahetket motivoivat ja palkitsevat oppilaita tehtävien tekemisen välissä, joten päätimme ottaa motivaation sen takia syvemmin tarkasteluun.

Kolmannessa luvussa perehdymme oppimista tukeviin oppimisympäristöihin, koska LeaDokin on osa uudenlaista oppimisympäristöä, jonka tavoitteena on edistää oppimista ja sen mielekkyyttä. Pohdimme oppimisympäristön merkitystä monista näkökulmista, kuten niitä asioita, joita tulee ottaa huomioon oppimisympäristön suunnittelussa ja järjestelyissä.

2.1 Toiminnallisuus ja oppiminen

Lapsen ensimmäiset kokemukset omasta olemassaolostaan ovat fyysisiä ja varhaisemmat kokemukset tallentuvat mieleen ”ruumiin muistiin”, eli liikkeen avulla. Tämän kokemuksen autenttisuuden takia fyysisesti rakentunut tieto on vahvemmassa asemassa lapsen muistirakenteissa kuin vasta myöhemmin kehittyvä kielen avulla omaksuttu rationaalinen

tieto. Kasvattajan on tärkeää huomata, kuinka etenkin alkukasvatusikäisen mieli on vahvasti yhteydessä fyysisyyteen ja huomioida se opetuksessa toiminnan kautta. Pienellä lapsella on luontainen tarve toimia ja lähteä liikkeelle uteliain mielin. Toiminta luo mahdollisuuksia sille, että merkityksiä pystytään tarkastelemaan havainnollisin keinoin ja konkreettisesti. Lapsen on helpompi lähestyä ja vastaanottaa opittavaa asiaa toiminnan kautta. (Sura, 1999, 223-226.)

Kasvatuspsykologi John Deweyn (1957) kasvatustilafilosofia perustuu tekemällä oppimiselle ja oppilaslähtöisyydelle. Hänen mukaansa toiminnallisessa oppimisessä yhdistyy käytännöllinen ja älyllinen ulottuvuus, missä suorittaminen on tietoista ja lapsella on siihen voimakas mielenkiinto. Toiminnalla on päämäärä, johon kuuluu aktiivista tarkkailua, suunnittelua ja harkintaa johtuen toteuttamiseen. (Dewey, 1957, 127-130.) Suran (1999) mukaan toiminnallisuus opetuksessa on sitä, että verbaalisuus sivuutetaan oppimisen päämuotona. Oppimisen prosessi integroidaan kokemukselliseen ja osallistuvaan työskentelyyn. Tämä avaa oppimiselle myös sellaisia uusia puolia, mitä verbaalisessa opetuksessa jää oppimatta. (Sura, 1999, 227-228.)

Deweyn kasvatustilafilosofian mukaan oppiminen tapahtuu etenkin vuorovaikutustilanteiden kautta, missä toiminta on pääasiallinen tiedonhankinnan väline. Oman kehon avulla koetaan maailmaa ja ne kokemukset voivat olla joko kasvattavia tai sitten ei. Kasvattavissa kokemuksissa on tärkeää, että tiedostetaan oman toiminnan seuraukset. Niihin liitetään jatkuvuus, toisin kuin ei-kasvattavissa kokemuksissa jatkuvuus rikkoontuu. Kasvattavien kokemusten lähtökohtana on oman tekemisen tiedostaminen ja sen vaiheisiin kuuluu kokeileminen, tekeminen sekä virheistä oppiminen. Valmiista materiaaleista oppimisen ja suorittamisen sijaan oppiminen tulisi lähteä mielikuvituksellisista lähtökohdista, joista leikki ja draama ovat loistava esimerkki. (Heikkinen, 2017, 57-61.)

2.1.1 Toiminnallisuus perusopetuksessa

Toiminnalliset työtavat kuuluvat opetukseen ja opetussuunnitelma painottaa niiden tärkeyttä opetuksessa. Opetussuunnitelmassa (2014) toiminnallisuus ja toiminnalliset työtavat ovat olennainen osa oppimista ja opetusta. Opetussuunnitelman (2014) näkökulmasta toiminnalliset ja kokemukselliset työtavat sekä eri aistien ja liikunnan käyttäminen osana opetusta lisäävät oppimismotivaatiota ja elämyksellisyyttä (POPS, 2014, 30). Toiminnallisuus

korostuu erityisesti alkuopetuksessa. Vuosiluokilla 1-2 toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus ovat tärkeä osa koululaiseksi kasvamista ja myöhemmin vuosiluokilla 3-6 toiminnallisuus on osa oppijana kehittymistä (POPS, 2014, 98, 154).

Toiminnalliset opetusmenetelmät ovat kehittäviä, koska tällöin oppilas on itse aktiivinen oppimisprosessinsa aikana. Toiminnallisessa oppimisessä korostuu kokemuksellisuus ja vuorovaikutus. Koskenkari (2013) mainitsee toiminnallisiksi työtavoiksi esimerkiksi draaman, leikin, ryhmätyöt, väittelyt tai tutkimustehtävät. Myös liikunnalliset tehtävät lasketaan toiminnallisuuteen. Toiminnallisuudessa korostuu oppilaiden vuorovaikutustaidot ja niiden harjoittelu erilaisissa tilanteissa. (Koskenkari, 2013, 1-3.)

Makkonen (2005) on tutkinut yhteistoiminnallista vertaistyöskentelyä, mikä hänen mukaansa oppimisen voimavara, mutta myös tavoite. Yhteistoiminnallisessa työskentelyssä korostuu sosiaalinen oppiminen, mutta siinä harjoitellaan myös vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja toiminnan kautta. Vertaisvuorovaikutuksen hyötynä on, että lapsi pystyy tarkastelemaan ja rakentamaan uudelleen omia tietojaan, kun huomaa toisten lasten erilaiset ajattelutavat. (Makkonen, 2005, 13-17.)

Yhteistoiminnallisessa työskentelyssä odotetaan lapsilta kykyä vuorovaikutukseen, ongelmanratkaisuun ja yhteiseen neuvotteluun, mutta näiden taitojen harjoitteluun on tärkeää antaa lapsille koulussa mahdollisuus. Laaksonen (2012) on tutkinut osallisuuden ja vuorovaikutustaitojen oppimisen tärkeyttä vertaisryhmässä. Useisiin tutkimuksiin pohjautuen on tärkeää, että lapsi pääsee harjoittamaan vuorovaikutustaitoja vertaisryhmässä. Vertaisten hyväksyntä ja turvallinen ilmapiiri ovat tärkeitä, jotta lapsi pääsee harjoittamaan taitojaan entisestään, eikä pahimmassa tapauksessa ajaudu syrjäytymiskiarteeseen tai joudu kiusatuksi. On tärkeää harjoitella luokassa aktiivisesti vuorovaikutustaitoja, sillä se antaa myös sosiaalisesti lahjakkaammille lapsille välineitä tukea muiden lasten osallisuutta. (Laaksonen, 2012, 12-13, 15-16.)

Yhteistoiminnassa harjoitellaan yhdessä työskentelyn taitoja, kuten ongelmanratkaisua, sovittelua, yhteisen tavoitteen asettamista, omien ajatuksien ilmaisua ja toisten kuuntelemista. Yhteistoiminta tukee lapsen oppimista ja ajattelun taitoja sekä siinä mahdollistuu innovatiivisuus ja tutkiva ote. Siinä lapset voivat päästä toistensa lähikehityksen vyöhykkeelle ja yhdessä toimiessaan päästä parempiin suorituksiin, mitä yksin pääsisivät. (Makkonen, 2005, 13-18.)

Hakkarainen, Bollström-Huttunen, Pyysalo ja Lonka (2005) ovat tutkineet tutkivaa oppimista, mikä on myös yksi toiminnallisen oppimisen muodoista. Opetussuunnitelman tavoitteisiin kuuluu heidän mukaansa aktiivinen toimijuus ja tiedon hankkiminen itse. Oppiminen ei tapahdu pelkästään tietoja ja taitoja välittämällä, vaan keskeistä on harjoittelu ja kokonaisvaltainen ymmärtäminen erilaisten elämysten avulla. (Hakkarainen ym., 2005, 28-29.)

Toiminnallisuus kuuluu luonnostaan joihinkin oppiaineisiin, kuten musiikkiin. Kun toiminnallisia työtapoja lisätään muihinkin aineisiin, se tukee erilaisia oppijoita ja helpottaa näyttää omaa osaamistaan muilla kuin perinteisillä tavoilla. (Koskenkari, 2013, 1-3.)

Vaikka toiminnalliset menetelmät kuuluvat erityisesti taito- ja taideaineisiin, Suran (1999) mukaan toiminnallisia menetelmiä voidaan käyttää missä vain oppiaineessa ja integroiduissa kokonaisuuksissa. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä tärkeämpää on kytkeä opittava asia toimintaan. Pienelle lapselle yksittäiset tiedot eivät ole merkityksellisiä, ellei niillä ole käyttötarkoitusta. (Sura, 1999, 219-247.)

2.1.2 Toiminnallisuus tukee erilaisia oppijoita

Ulkoa opettelu ei tue jokaisen oppilaan oppimista. Hyvän ulkomuistin harjoittaminen saattaa jopa vaikuttaa Hakkaraisen ym. (2005) mukaan niin, että oppiminen hankaloituu myöhemmin. Vaihtoehtoisten tapojen mukaan oppiminen kehittää ajattelua ja johtaa sitä kautta todennäköisemmin hyviin tuloksiin. Myös Marlene Scardamalian teorian mukaan yksi tiedonrakentamisen periaatteista on tiedollinen toimijuus. Tässä periaatteessa oppilas ottaa itse vastuuta opittavasta asiasta ja kehittää luovaa toimijuuttansa edistääkseen opittavaa asiaa. (Hakkarainen ym., 2005, 202-203, 280-281.)

Toiminnalliset menetelmät opetuksessa tukevat erityisesti niitä lapsia, joilla on heikommat verbaalis-kognitiiviset taidot. Tietojen oppimisesta tulee kokonaisvaltaisempaa ja käsitelty asia avautuu lapselle eri tavalla, kun hän pääsee prosessoimaan asiaa kinesteettisesti eikä vain päänsisäisesti. Olennaista toiminnassa on auttaa löytämään luovuutta ja mielikuvitusta, joka tukee myös kognitiivisen ajattelun ja oppimisen prosesseja. (Huisman & Nissinen, 2005, 31.)

Oppiminen on prosessi, jossa tietoa aktiivisesti käsitellään ja järjestellään. Se ei suinkaan tapahdu passiivisesti vastaanottamalla uutta tietoa, vaan eri oppimisen muodoille on

tyypillistä se, että se liittyy toimintaan. Ihminen nimittäin oppii ratkaisemaan ongelmia samalla tavalla kuin esimerkiksi ajamaan polkupyörällä. Sen takia liikuntaa käytetäänkin tukemaan lasten ja nuorten kasvuprosessia ja onnistumisen kokemukset tukevat positiivisen minäkäsityksen ja itsetunnon kehittymistä. (Huisman & Nissinen, 2005, 25-27, 221.)

Liikunta kehittää myös lapsen kouluvalmiuksia. Tärkeitä taitoja koulutyöskentelyssä ovat hienomotoriikan ja havaintomotorisien taitojen kehittyminen. Käyttämällä liikuntaa toiminnallisena opetusmenetelmänä lapsi oppii tuntemaan itsensä paremmin, mutta myös kielellisten ja tiedeopiskelun peruskäsitteitä. Toiminnan avulla lapsi oppii hahmottamaan esimerkiksi kokoja, määriä, etäisyyksiä, rajoja, muotoja ja värejä. Liikunta antaa lapselle myös mahdollisuuden opetella käsittelemään ja nimeämään tunteitaan, mikä on erityisen tärkeä paikka oppimisvaikeuksia omaavalle lapselle. (Huisman & Nissinen, 2005, 32-33.)

2.1.3 Liikunta osana oppimista

Liikunnalla on havaittu olevan selkeitä positiivisia vaikutuksia lasten koulumenestykseen, oppimiseen ja tiedollisiin toimintoihin. Koulupäivän aikainen liikunta on ollut erityisesti yhteydessä hyviin oppimistuloksiin. Lasten fyysinen aktiivisuus edistää muistia, ongelmanratkaisutaitoja sekä tarkkaavaisuutta. Hyvän kestävyyskunnan on todettu olevan yhteydessä myös lapsen omaan toiminnanohjaukseen. Oppimisen ja liikunnan yhteyttä selittää se, että liikunta vaikuttaa aivojen toimintaan ja aineenvaihduntaan. Liikunta lisää muun muassa aivojen hapensaantia ja verenkiertoa. Nämä aivoissa tapahtuvat toiminnot ovat yhteydessä tiedolliseen suoriutumiseen kuten oppimiseen. (Syväoja, Kantomaa, Laine, Jaakkola, Pyhäntö & Tammelin, 2012, 5-6.)

Liikunta kehittää myös motorisia taitoja, joka voi myös omalta osaltaan selittää sitä, että liikunta vaikuttaa positiivisesti oppimiseen ja tietoiseen toimintaan. Tämän lisäksi liikunta kehittää lasten ryhmätyötaitoja, kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa sekä itseohjautuvuutta. Liikkuminen edistää siis kokonaisvaltaisesti lasten psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä. (Syväoja ym., 2012, 5-6.)

Liikunnalla on tutkitusti erittäin paljon hyviä vaikutuksia lasten hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta. Erityisesti positiivisia oppimiskokemuksia ja -tuloksia voidaan havaita, kun

liikuntaa on sisällytetty koulupäivään sekä oppitunneille. Liikunta vaikuttaa lasten hyvinvointiin ja voi ehkäistä mahdollisilta tulevilta sairauksilta. (Syväoja ym., 2012, 23-29.)

McLean, Butler-Jones ja Feather (2005) ovat tutkineet toiminnan ja liikunnan vaikutusta ihmisen hyvinvointiin. Heidän mukaan liikkuminen vaikuttaa lasten hyvinvointiin ja oppimiseen positiivisesti ja erityisesti erilaiset liikuntaympäristöt voivat tukea lasten hyvinvointia. (McLean, Butler-Jones, Feather, 2005, 121.) Tutkimusten mukaan liikunnalla on vaikutuksia myös psyykkiseen terveyteen. Vähäinkin liikunta vaikuttaa lasten minäkäsitykseen ja itsetuntoon. Liikunta vaikuttaa siis myönteisesti oppimistuloksiin ja lisää koulumenestystä. Syväoja ym. (2012) toteavatkin, että liikunnan lisäämiseen kannattaa panostaa, sillä perusta hyvälle kunnolle ja terveellisille elämäntavoille luodaan jo lapsuudessa. (Syväoja ym., 2012, 23-29.) Reed (2009) on myös tutkinut koulupäivän aikaisen liikunnan vaikutuksia lasten kehitykseen ja hän toteaaakin, että positiiviset kokemukset liikunnallisilla tunneilla vaikuttavat siihen, että lapsi kokee liikunnan myönteisenä myös aikuisena (Reed, 2009, 24).

Kahrin (2003) mukaan liikuntaa sisältävät leikit ovat lapsille erityisen mieluisia ja kouluikäisen lapsen tulee liikkua paljon. Fyysisten taitojen lisäksi pelaaminen opettaa lapselle vuoron odottamista, sääntöjen noudattamista ja toisten huomioon ottamista. Liikuntaan sisältyvä kilpailu on yksi niistä tekijöistä, joihin leikin viehätys monesti perustuu. (Kahri, 2003, 39.)

Opetusta suunnitellessa on hyvä ottaa huomioon, että liikuntaa integroidessa muihin oppiaineisiin tehtävät eivät saa olla liian haasteellisia. Tärkeintä on, että tehtävät tukevat lapsen myönteistä minäkuvaa ja auttaa oppilasta itse aineen oppimisessa sekä muistiin painamisessa. Opetuksen toteuttaminen tulee lähteä tunnin tavoitteista ja oppilaiden tuntemuksesta. Liikunnalliset tehtävät olisivat hyvä olla opetettavaa ainetta tukevia, eikä irrallisia temppuja. (Koskenkari, 2013, 3-6.)

Hyvönen, Kangas, Kultima ja Latva (2007) puhuvat leikillisten oppimisympäristöjen puolesta oppimisessa, missä liikunnalla ja kehollisuudella on myös roolinsa. Asioita on nimittäin helpompi oppia, kun oppilas pääsee itse tekemään ja toiminaan. (Hyvönen ym., 2007, 121–123.)

2.1.4 Leikki oppimisessa

Johan Huizinga (1938) on määritellyt leikkiä vapaaksi toiminnaksi ja puuhasteluksi, jossa yhdistyvät vapaasti sovitut mutta sitovat säännöt, kuvittelu, huvi ja ilo. Leikissä on aina jokin tarkoitus ja se on lapsesta mielekästä toimintaa. (Huizinga, 1938, 9-10, 39-40.) Etenkin alkuopetuksessa leikki on tärkeää ja sen merkitys oppimisessa on huomioitu kautta aikain. Jean Piaget'n mukaan leikki on toimintaa, jossa lapsi yhdistää ennestään osaamiinsa toimintamalleihin uutta tai luo täysin uuden toimintamallin aiemmin opitun tilalle. Leikissä lapsi on aktiivisessa roolissa ja aikuisen on oltava tukemassa lapsen leikkiä ja toiveiden toteutumista, mutta annettava lapselle myös leikkirauhaa. (Piaget, 1962, 148.)

Lev Vygotsky (1978) antaa aikuiselle enemmän roolia leikin ohjauksessa. Aikuisen tehtävänä on tarkkailla lapsen kehityksen suuntaa, jotta lapsi pääsee lähikehityksensä vyöhykkeelle. Leikissä lapsi siis harjoittelee asioita, joihin ei vielä kykene leikin ulkopuolisessa elämässä. Leikissä haasteet ovat lapsen taitotasoa korkeammalla ja aikuisen tehtävänä on antaa virikkeitä päästäkseen niiden yli. (Vygotsky, 1978, 101-104.)

Suran (1999) mukaan leikki onkin alkukasvatusikäiselle ominaisin oppimisen muoto, mutta se toimii myöhemminkin oppimisen innostajana (Sura, 1999, 229). Motivaation, luovuuden ja oppimisen taso voi olla leikissä todella korkea. Woodin ja Attfieldin (2005) mukaan leikilliset harjoitukset tukevat eritoten pienten lasten kehitystä, uusien asioiden oppimista ja ymmärtämistä. (Wood & Attfield, 2005, 2.)

Broadhead ja Burt (2012) ovat puhuneet leikin positiivisista vaikutuksista. Heidän mukaan leikillä ja leikkimisellä on nähty olevan hyviä vaikutuksia lapsen itsetunnon kehittymisen kannalta. Lisäksi leikissä koetaan yhteisöllisyyden tunnetta toisia leikkijöitä kohtaan ja opitaan näin vuorovaikutustaitoja. (Broadhead & Burt, 2012, 47.) Vaikka leikki liitetään monesti vain pienten lasten toiminnaksi, ihminen leikkii koko ikänsä. Nimittäin leikillisiä piirteitä sisältävät draama, taiteet ja urheilu ovat myös aikuisten elämää ja osa vapaa-ajan viettoa. (Helenius & Lummelahti, 2013, 213.)

Kouluun siirtymisvaiheessa leikillä on erityinen merkitys osana oppimistoimintaa. Se luo Heleniuksen ja Lummelahden (2013) mukaan väliportaan oppimisen tavoitteiden toteutumiselle. Leikillinen oppimistilanne tuntuukin pienestä lapsesta täysin leikiltä, mikä kannustaa lasta oppimaan ja toimimaan luokkatilanteessa. Innostuneena ja leikin motivoimana lapsi oppii asian aivan huomaamattaan. (Helenius & Lummelahti, 2013, 213.) Myös

Brotheruksen, Hytösen ja Krokforsin (2002) mukaan koulun aloittamisvaiheessa kuilu varhaiskasvatuksesta siirryttäessä tulisi olla häilyvä ja koulumaiseen työskentelyyn tulisi siirtyä vaiheittain. Kun tekeminen on mielekästä ja tuttua entuudestaan, siirtyminen koulumaailmaan tapahtuu helposti. (Brotherus ym., 2002, 176.)

Hakkarainen (1990) puhuu leikistä mainiona välineenä herättää oppilaiden motivaatiota. Leikki innostaa lasta oppimaan ja positiiviset kokemukset tukevat oppimista jatkossa. Leikkiä on mahdollista ohjata kiinnittämällä lapsen huomio haluttuun opittavaan asiaan. Tavoite voi olla opetussuunnitelmasta. (Hakkarainen, 1990, 1-2.) Jantunen ja Rönneberg (1996) huomauttaa, että lapsen omaehtoiselle leikille olisi hyvä antaa aikaa koulupäivän aikana tavoitteellisen opettajajohtoisen leikin lisäksi. Leikki tukee lapsen kouluvalmiutta sekä siinä opitaan tärkeitä taitoja elämää varten. (Jantunen & Rönneberg, 1996, 119.)

Heleniuksen ja Lummelahden (2013) mukaan leikissä opitaan elämää varten sellaisia taitoja, kuten toisten kunnioittamista, hyviä tapoja, sääntöjen noudattamista ja yhteistyötä. Leikki tukee lapsen minäkäsityksen kehittymistä ja auttaa kehittämään oppimaan oppimista. (Helenius & Lummelehti, 2013, 215.)

Leikki on oiva väline kartuttamaan elämässä tärkeitä vuorovaikutustaitoja. Kahrin (2003) mukaan leikissä kommunikoidaan yhdessä toisten lasten kanssa, mikä kehittää luonnollisesti vuorovaikutustaitoja (Kahri, 2003, 40–41). Kielen oppiminen ja sosiaaliset taidot kehittyvät Wileniuksen (2002) mukaan leikeissä. Leikissä kuvitellaan, asetetaan toisen asemaan, neuvotellaan asioista keskenään ja toimitaan paljon yhdessä (Wilenius, 2002, 22–23).

Uusien asioiden ja sääntöjen opettelu on helpompaa leikin avulla pienien oppilaiden kanssa. Webster-Strattonin (2011) mukaan roolileikissä eläytyminen auttaa lasta oppimaan mielekkäästi toivottua käyttäytymistä koulumaailmassa. (Webster-Stratton, 2011, 52-53.) Myös Sura (1999) mainitsee roolityöskentelyn ja draaman tärkeyden toiminnallisena opetusmenetelmänä. Draamassa lapsi oppii luovaa ongelmanratkaisua, sosiaalisia taitoja sekä tunnekasvatusta samaistumalla erilaisiin rooleihin, ja siinä tapahtuva toiminta vastaa lapsen luonnollisiin uteliaisuus- ja oppimishaluihin. (Sura, 1999, 238-241.)

Heikkinen (2002) on tutkinut paljon leikkiä ja leikillisyyttä draamakasvatuksessa. Hänen mukaansa draamakasvatuksen leikillisyyden lähtökohtana voidaan pitää sitä, että draamassa tapahtuvat asiat ovat leikillisiä määrättyllä tavalla. Toisin sanoen roolien merkitys sisäistetään, mutta myös se, mitä tapahtuu leikissä ei ole oikeasti totta. Tarinoiden avulla ihmiset voivat

ymmärtää maailmaa, jossa elämme ja sitä kautta ymmärtää myös itseämme. Draama voikin toimia hyvin yhtenä opetustapana koulussa ja monipuolistaa opetusta. (Heikkinen, 2002, 41-42.)

Koulun draamakasvatuksessa on tärkeää, että se on yhteisöllistä ja siinä tulee korostua teatterin tutkiva rooli. Draamakasvatuksen lähtökohtana pidetään sitä, että tiedoilla tulee olla merkitystä oppilaille. Tiedon omaksuminen tapahtuu draaman kautta aktiivisella osallistumisella leikkiin, näytelmiin ja muihin draaman välineisiin. Oppiminen tapahtuu eritoten kokemusten kautta. Kuitenkin kokemuksen merkitys riippuu siitä, kuinka lapsi itse ajattelee toiminnasta ja opittavasta asiasta. Lapsen suhtautuminen draamaan ja se, miten hän suhteuttaa kokemaansa aiempaan tietoon, vaikuttaa siihen, miten hän ottaa uuden asian vastaan. (Heikkinen, 2002, 138.)

Aikuisella on oma osansa leikin ohjaamisessa. Aikuisen on Vygotskyn (1978) mukaan tarpeen havainnoida leikkiä, sillä sen avulla aikuinen voi seurata lapsen kehittymistä. Leikissä lapsi pystyy suoriutumaan asioista, joihin ei vielä sen ulkopuolisessa elämässä kykene. Haasteet ovatkin leikissä lapsen taitotason yläpuolella. Aikuisen täytyy luoda virikkeellinen ja mielekäs toimintaympäristö, missä taitoja harjoitellaan ja lähikehityksen vyöhykkeelle pääsy on mahdollista. (Vygotsky, 1978, 101-104.)

Helenius (1993) sanoo, että aikuinen toimii leikkiympäristön rakentajana, ohjaajana ja toiminnan tukijana. Hyvä ohjaaja huomioi, että lasten omat leikki-ideat tulevat huomioiduiksi. Kasvattaja toimii tilannetta seuraten ja auttaa pienellä tuella lapsia osallistumaan sekä pääsemään eteenpäin toiminnassa. (Helenius, 1993, 98-100.)

Leikki edistää Webster-Strattonin (2011) mukaan oppilaiden ja opettajan myönteisten suhteiden syntymistä tehokkaasti. Leikkiminen luo positiivisia tuntemuksia opettajaa kohtaan, mutta myös synnyttää motivaatiota oppia uusia asioita ja miellyttää opettajaa. Leikkisä opettaja ylläpitää oppilaiden mielenkiintoa ja leikkiminen opetuksessa auttaa pitää oppilaiden keskittymiskykyä yllä. Leikin käyttäminen voi olla keino seurata lapsen keskittymistä ja kuuntelemista oppitunnilla. Oppituntien aikainen aktivoiminen leikkien avulla auttaa ylläpitämään mielenkiintoa opittavaa asiaa kohtaan. (Webster-Stratton, 2011, 44-47, 56-57.)

2.2 Motivaatio

Motivaatiosta puhuttaessa viitataan yleensä ihmisen haluihin, tarpeisiin, vietteihin, sisäisiin ylläpitäviin ja rangaistuksiin ja palkintoihin. Motivaation kantasana onkin motiivi ja motiivit ylläpitävät ihmisen yleistä käyttäytymisen suuntaa. Motivaatiolla tarkoitetaan motiivien aikaansaamaa tilaa. (Ruohotie, 1998, 36.) Oppilaiden menestymisen taustalla on aina motivaatio tiettyä asiaa kohtaan. Motivoitunut oppilas suorittaa tehtävää innokkuudella ja arvostaa tekemäänsä työtä. Motivoitunut oppilas pärjää hyvin, sillä on kiinnostunut aidosti opittavasta asiasta. (Wentzel & Miele, 2009, 1.)

Opiskelussa suuressa merkityksessä ovat palkkiot ja kannustimet. Kannustaminen ennakoii palkkion saamista ja virittävät yksilön toimintaa. Kannusteet voivat palkita joko ulkoisesti tai sisäisesti. Ulkoinen ja sisäinen motivaatio eroavat toisistaan käyttäytymistä suuntaavien motiivien puolesta. Sisäinen motivaatio pitää sisällään sen, että motivaatio on sisäisesti välittynyt. Sisäisen motivaation ajatellaan olevan yhteydessä ylemmän asteen tarpeiden tyydytykseen. Etenkin onnistumisen kokemukset voivat kasvattaa henkilön sisäistä motivaatiota (Wentzel & Miele, 2009, 12). Usein sisäiset palkkiot ovat pitkäkestoisia ja henkilö voi saada niistä pysyvän motivaation lähteen. (Ruohotie, 1998, 38.)

Ulkoinen motivaatio syntyy lähinnä ulkoisista ärsykkeistä kuten palkinnoista. Nämä palkkiot voivat usein olla hetkellisiä ja lyhytaikaisia ja henkilö voi tarvita jatkuvasti uusia palkkioita motivaation ylläpitämiseksi. Tärkeää on myös se, että palkkion asettaja on joku muu kuin henkilö itse. Ulkoiset palkkiot voivat tyydyttää tavallisemmin alemman asteen tarpeita. Näitä tarpeita voivat olla esimerkiksi yhteenkuuluvuuden tai turvallisuuden tarpeet. (Ruohotie, 1998, 38.)

Oppimisesta voidaan tehdä konkreettista käyttämällä erilaisia palkintoja ja kannustimia kuten esimerkiksi merkkejä, tarroja tai juhlistamista. Näiden avulla oppilaat saavat konkreettisia todisteita edistymisistään. Palkitseminen aineellisilla asioilla voi toimia lapsille ylimääräisenä kannustimena, joka voi auttaa motivoitumisessa ja selviytymään vaikeistakin tehtävistä. Kuitenkin on huomattu, että aluksi ulkoisten palkkioiden käyttö on tehokkaampaa, kunnes on saatu luotua hyvä suhde opettajan ja oppilaan välille. Kun tämä on saavutettu, ulkoisia palkkioita tärkeämpiä ovat opettajalta saatu huomio ja palaute. Vaikka käytettäisiin ulkoisia palkkioita, tulee muistaa myös kannustaminen ja kehujen antaminen. Parempaan lopputulokseen saa, kun käytetään sekä ulkoisia, että sisäisiä motivoinnin keinoja rinnakkain. (Webster-Stratton, 2011, 92.)

Sisäistä motivaatiota pidetään arvokkaampana, sillä sen saavutettuaan, yksilön motivaatio tehtävän tekemiseen pysyy yllä ja toiminta on pitkäjänteistä. Kuitenkin toinen motivaation lähde ei sulje toistaan pois vaan ne täydentävät toisiaan. (Ruohotie, 1998, 36-38.)

Yksilön motivaatio on suuresti tilanteeseen sidonnainen. Luonteeltaan motivaatio onkin dynaaminen ja se voi vaihdella tilanteesta toiseen. Motivaatio määrää sen, mihin yksilön mielenkiinto suuntautuu ja millä aktiivisuudella tämä tehtäviään suorittaa. (Ruohotie, 1998, 41-42.)

2.2.1 Oppimismotivaatio

Oppimismotivaatiota ei voida pitää pysyvänä piirteenä, vaan se muokkautuu ulkopuolisten ja yksilön mielensisäisten tekijöiden vuorovaikutuksessa (Kindermann, 2016, 31-33). Sosiaalisilla suhteilla on erityisesti valtava vaikutus oppimismotivaation rakentumisen kannalta. Ihmisillä on tarve rakentaa ja ylläpitää merkittäviä ja positiivisia sosiaalisia suhteita. Kun lapsi kokee kuuluvansa ryhmään, niin se lisää positiivisia opiskeluun liittyviä tunteita ja tätä kautta vaikuttaa myönteisesti myös opiskelumotivaatioon. (Deci & Ryan, 2000, 227.)

Ihmisellä on tarve saavuttaa menestystä ja onnistumisen kokemuksia. Tarpeet vaikuttavat ihmisen haluun yrittää kovemmin ja saavuttaa enemmän. Ihminen pyrkii tyydyttämään omat tarpeensa ja kun tämä on saavutettu, voi tämä siirtyä tavoittelemaan korkeamman tason tarpeita. Jos taas ihminen epäonnistuu ja turhautuu, tarpeen merkitys kasvaa. Mitä enemmän yksilö tyydyttää kasvutarpeitaan, sitä enemmän ja paremmin hän pyrkii kehittämään ja toteuttamaan itseään. (Ruohotie, 1998, 51-53.)

2.2.2 Koulumotivaatio

Koulumotivaatio tarkoittaa sitä, että yksilö on kiinnostunut oppimisesta ja tällä on halua ja kiinnostusta osallistua koulun toimintaan ja opetustilanteisiin. Motivoitunut oppilas kokee, että koulussa tapahtuvat asiat ovat mielekkäitä, hyödyllisiä ja tärkeitä. (Lerikkanen & Pakarinen, 2018, 181.) Motivaatio vaikuttaa positiivisesti lasten innokkuuteen ja tätä kautta lisää lasten aktiivisuutta (Williams, 2003, 49). Olisi tärkeää, että oppilaat olisivat

motivoituneita koulunkäyntiä kohtaan, jotta he jaksaisivat tehdä koulutehtävät hyvin ja pääsisivät oppimistavoitteisiin (Lerikkanen & Pakarinen, 2018, 181).

Koulumotivaatioon vaikuttaa olennaisesti innokkuus koulua kohtaan. Energinen oppilas suhtautuu myönteisesti kouluun, innostuu ja näkee vaivaa tekemisensä eteen. Oppilas, joka on päättäväinen, on sitoutunut kouluun ja koulunkäyntiin. (Kindermann, 2016, 32. ja Salmela-Aro, 2018, 25-26) Päinvastoin koulu-uupumus vaikuttaa motivaatioon, mutta negatiivisesti. Oppilas voi kyseenalaistaa koulun merkityksen ja vatvoa kouluasioita niin paljon, että ne vaikuttavat normaaliin elämään. Oppilas voi kokea riittämättömyyden tunnetta, jolloin tunne siitä, että on hyvä oppilas kyseenalaistuu. (Salmela-Aro, 2018, 25-26.)

Oppilas, joka on innostunut ja motivoitunut koulusta, saa opiskelusta tyydytystä. Se lisää myös hyvinvointia ja positiiviset tulokset vaikuttavat itsetuntoon ja tätä kautta motivaation säilymiseen. (Salmela-Aro, 2018, 28.)

2.2.3 Opettaja motivaation herättäjänä ja ylläpitäjänä

Opettajalla on suuri vaikutus luokkahuoneen hyvän ilmapiiriin luomisessa ja oppilaiden motivaation syntymisen, kehittymisen ja ylläpitämisen kannalta (Lerikkanen & Pakarinen, 2018, 191). Lasten elämässä erityisen tärkeässä roolissa ovat tämän vanhemmat tai huoltajat, sisarukset ja erityisesti opettaja. Opettaja toimii lapsille uuden tiedon omaksumisen tukijana. Lapsille on tärkeää, että on monia malleja kotona ja koulussa. Hyvä suhde opettajaan vaikuttaa positiivisesti oppilaan motivaatioon. (Wentzel, 2009, 310.)

Opettaja voi vaikuttaa oppilaisiin ja heidän motivaatioon opetuksen suunnittelulla ja valmisteluilla. Opetuksen selkeällä organisoinnilla saadaan aikaan myönteinen ja turvallinen oppimisympäristö, joka vaikuttaa positiivisesti oppilaiden vuorovaikutukseen ja tätä kautta heidän oppimismotivaatioon. Opettajan tulisi tarjota jokaiselle oppilaalle yksilöllisiä ja innostavia tehtäviä, jotka herättävät oppilaan kiinnostuksen ja kiinnittävät tämän tiiviimmin opiskeluun. Opettajan antama palaute lisää oppilaiden motivaatiota ja korostaa oppimisprosessin merkitystä entisestään. (Lerikkanen & Pakarinen, 2018, 191-192.)

Maailma on muuttunut aikojen saatossa ja opettaja ei ole enää ainoastaan tiedon jakaja, vaan enemmänkin kasvun mahdollistaja, valmentaja, aktivoija sekä kasvattaja. Erityisesti palautteen annolla on informatiivinen vaikutus ja etenkin se vaikuttaa oppilaiden motivaation

kehittymiseen. Hyvin suunniteltu opetuskokonaisuus vaikuttaa oppilaiden motivaatioon. Hyvin jäsenelty ja suunniteltu opetustuokio ja selkeästi laaditut oppimistavoitteet auttavat oppijoita muodostamaan selkeitä kuvia siitä, mitä heidän tulee tehdä, jotta saavutetaan haluttu tulos. Kun tavoitteet on luotu ja oppilaiden on mahdollista päästä niihin, motivaatio tehtävää kohtaan suurenee. (Ruohotie, 1998, 58, 121-123.)

Motivaatiolla on suuri vaikutus oppilaiden oppimisen kannalta. Motivointikeinoja on monia ja erilaiset motivaattorit sopivat erilaisille oppijoille. Toiset motivoituvat helpommin ulkoisista motivaattoreista kuten palkinnoista ja kilpailusta kun taas toiset ovat motivoituneita itse asiasta ja halusta oppia uutta. Tavoitteena opettajilla onkin saada kaikki oppilaat motivoitumaan oppimisesta oppimisen vuoksi. Oppilaita pyritään ohjaamaan itsenäiseen ajatteluun ja huomaamaan oma kehitys ja innostumaan siitä. (Ushioda, 1996, 12.)

Myös opettajan oma kiinnostus opetettavaa aihetta kohtaan on merkityksellistä. Opettajilla on suuri vapaus valita itse, miten opettaa jonkin tietyn asian. Opetussuunnitelma on laaja ja antaa opettajalle paljon vapauksia. Olisikin tärkeää, että opettaja opettaa nekin asiat motivoivasti ja mielenkiintoisesti, jotka opettajaa ei itseään niin paljon kiinnosta. On tärkeää, että opettaja valitsee aiheista sellaisia sisältöjä, jotka tukevat opetussuunnitelmaa sekä ovat mielekkäitä oppilaille heidän kehittymisensä kannalta. Opettajan valitsemilla työtavoilla on paljon vaikutusta siihen, kuinka hyvin oppilaiden motivaatio pysyy yllä koko oppimisprosessin ajan. (Juuti & Lavonen, 2018, 204-206.)

Opettaja vaikuttaa omalla työllään paljon oppilaiden motivaation heräämiseen ja säilymiseen. Kun opettaja suhtautuu oppilaisiinsa lämmöllä ja tukevalla asenteella, oppilaat pysyvät motivoituneina. Opettajan on tärkeää myös tehdä selväksi säännöt ja se, miten koulussa tulee toimia. Kun opettaja on tehnyt näin, oppilaat luottavat opettajaan ja voidaan saada aikaan yhteisöllisempi luokka. Oppilaan hyvät vuorovaikutussuhteet sekä opettajaan, että omiin luokkakavereihin vaikuttaa motivaatioon koulutyössä. (Wentzel, 2018, 313.)

2.3 Oppimisympäristöt tukemassa oppimista

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan toimintaympäristöä, jossa osallisina ovat opettajat ja oppilaat. Siinä on otettu huomioon erilaiset oppimistavat, toiminta, oppimiskanavat ja teknologia. Oppimisympäristö voi olla avoin tai suljettu tila, jossa oppiminen tapahtuu.

(Hyvönen, Kangas, Kultima & Latva, 2007, 9.) Oppimisympäristöihin kuuluvat välineet, materiaalit ja palvelut, joita opetuksessa hyödynnetään (Opetushallitus, 2014, 29). Oppimisympäristöillä on oppimisessa suuri merkitys. On tärkeää, että niissä on otettu huomioon lasten tarpeet. (Cutter-Mackenzie, Edwards, Moore & Boyd, 2014, 25.)

Joustava ja pedagogisesti monipuolinen ympäristö edesauttaa oppimista ja antaa mahdollisuuden luoville ratkaisuille. Oppimisympäristöjä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon monia erilaisia näkökulmia. Tilaratkaisuissa tulee huomioida ergonomia, siisteys, turvallisuus, ekologisuus, esteettömyys, terveellisyys ja viihtyisyys. (Opetushallitus, 2014, 29-30.) Oppimisympäristön valinnalla on merkitystä oppilaiden motivaatioon. Luovat ja monipuolisesti vaihtelevat oppimisympäristöt vaikuttavat erityisesti motivaation kasvuun. (Gottfried, 2018, 463.)

Oppimista tulisi Wengerin (1999) mukaan katsoa aivan uudesta perspektiivistä, jossa oppiminen olisikin osa koettua elämää ja maailmaa. Oppiminen voisikin olla osa ihmisluontoa, yhtä luonnollinen kuin syöminen ja nukkuminen. Oppiminen voitaisiinkin yhtä hyvin nähdä luonnollisena osana ihmisen perustarpeita. Koko maailma on optimaalinen paikka oppia uutta. Otollisimpia paikkoja oppimiselle ovat ne, joissa ollaan yhdessä ja toimitaan aktiivisesti muiden ihmisten kanssa. Muut ihmiset ympärillämme mahdollistavat uuden prosessoinnin vuorovaikutuksen avulla. (Wenger, 1999, 3-7, 45.)

Myös Dewey pitää tärkeänä vuorovaikutteisuuden tukevaa oppimisympäristöä, sillä oppiminen ja kasvaminen tapahtuvat vuorovaikutuksessa. On tärkeää liittää opetettava aines lapsen kokemusmaailmaan ja arkeen, mikä onnistuu säätelällä oppimisympäristöä oppiaineksen mukaan mahdollisimman konkreettiseksi. Heikkisen (2017) mukaan etenkin draaman ja leikin kautta lapsi pystyy käsittelemään luontevasti koulussa opeteltavia merkitysisältöjä, joita lapsen on myöhemmin helpompi soveltaa oman arjen pulmatilanteisiin. (Heikkinen, 2017, 59-61.)

Kasvun, oppimisen ja vuorovaikutteisuuden edistäminen tulee olla oppimisympäristön perusta (Opetushallitus, 2014, 29). Lisäksi yksi keskeinen ehto mielekkäille ja oppilasta tukeville oppimisympäristöille on, että ne vahvistavat monipuolisen ja syvällisen ymmärryksen rakentumista käsiteltävää aihetta kohtaan. Täyteen asian ymmärrykseen kuuluu monia eri tekijöitä. Näitä ovat muun muassa ajattelun ja ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen, argumentointi-, kyseenalaistamis- ja perustelutaitojen kehittyminen sekä taito hakea, arvioida,

luoda ja jakaa tietoa. Oppimisprosessin olisikin hyvä linkittyä oppilaan maailmaan ja kokemuksiin. (Kumpulainen, Krokfors, Lipponen, Tissari, Hilppö & Rajala, 2010, 17.)

Webster-Strattonin (2011) mukaan lapsen oppimiskykyä tukee ennustettavissa oleva ja turvallinen oppimisympäristö, joihin kuuluu rutiinit, ohjeistaminen odotettuun käyttäytymiseen, hallitut siirtymiset toiminnasta toiseen sekä aikataulun suunnittelu. Lapselle on tärkeää tietää, kuinka hänen odotetaan toimivan ja luokan yhteiset säännöt tukevat niiden saavuttamisessa. Säännöt tulee olla myönteisen kannustavia ja reagointi oppilaan käytökseen rohkaisevalla palautteella kuuluu asiaan. (Webster-Stratton, 2011, 51-53.)

Mahdollisuus liikkumiselle kesken oppitunnin sopivilla tavoilla voi olla joillekin lapsille tarpeellista. Vilkkaammilla oppilailla voi olla tarve liikehtiä, jolloin energian purkaminen sovitussa liikkumistilassa esimerkiksi luokan perällä voi auttaa keskittymään. On tärkeää luoda selkeät säännöt, joita oppilaat osaavat noudattaa häiritsemättä opetusta. Opettajan kiertely luokassa sekä huonekalujen järjestely, niin että kaikki oppilaat näkyvät samaan aikaan, auttaa oppimisen seuraamisessa. (Webster-Stratton, 2011, 55-58.)

Hyvönen, Kangas, Kultima ja Latva (2007) ovat tutkineet leikillisiä oppimisympäristöjä, mitkä mahdollistavat oppilaan aktiivisuuden oppitunneilla. Leikilliset oppimisympäristöt antavat opettajalle mahdollisuuden siirtyä enemmän pedagogiseksi ohjaajaksi, kun oppilaat ovat aktiivisia tiedon prosessoijia ja ottavat vastuuta omasta tekemisestään. Tämä on erittäin keskeistä oppimisen ja kasvamisen kannalta. Leikilliset oppimisympäristöt tarjoavat lisäksi lapsille kielellisiä, fyysisiä ja älyllisiä välineitä ymmärtää ja toimia ympäristössämme. Ulkona sijaitseva oppimisympäristö luo taas paljon enemmän mahdollisuuksia liikkumisen, toiminnan, ideoinnin ja esittämisen suhteen. (Hyvönen ym., 2007, 124–126.)

Oppimisympäristöihin kuuluu yhä enemmän kehittyvän tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen osana opetusta. Sen mahdollisuudet näkyvät yhä enemmän tulevaisuuden opettajuudessa. (Hyvönen ym., 2007, 124–126.) Samaa on pohtinut myös Heikkinen (2017) draamakasvatuksen yhteydessä. Digitaalisuus ja virtuaalimaailma ovat yhä enemmän lasten todellisuutta ja kokemusmaailmaa, mitä tulisi lähteä rohkeasti hyödyntämään opetuksessa. (Heikkinen, 2017, 95.)

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää opettajien kokemuksia uudesta oppimisinnovaatiosta - LeaDo –oppimiskeskuksesta ja sen toimivuudesta. Tutkimuksessamme käsitellään oppituntien monipuolistamista toiminnallisuuden sekä liikunnan avulla peruskoulun alaluokilla. Tarkoituksenamme on selvittää, kuinka LeaDo vaikuttaa oppilaiden motivaatioon ja kehittääkö se myös muita taitoja. Laadullisessa tutkimuksessamme haluamme keskittyä LeaDoa omassa luokassaan käyttävien opettajien kokemuksiin LeaDon käytöstä ja hyödyistä. Tutkimusongelmiksi asetimme:

1. Miten LeaDo vaikuttaa oppimismotivaatioon?
2. Mitä taitoja LeaDo kehittää?
3. Millaisia kokemuksia opettajilla on LeaDon käytöstä ja hyödyistä?

Kasvatustieteellisessä tutkimuksessa on yleisesti käytetty laadullisia eli kvalitatiivisia menetelmiä, jotka ovat pehmeämpiä kuin kvantitatiiviset numeraaliset menetelmät. Silti kvalitatiivista tutkimusmenetelmää voidaan pitää joissain tapauksissa laadukkaampana. Laadulliselle tutkimukselle ominaista on sen narratiivinen luonne, harkinnanvarainen otanta tutkittavista, hypoteesittomuus ja tutkimussuunnitelman elävyys koko tutkimusprosessin ajan. Myös aineistonkeruu ja sen jälkeiset tutkimus- ja raportointivaiheet elävät ja välillä tutkimusongelman asettelua voi olla hyvä tarkistaa. (Eskola & Suoranta, 2014, 13-16.) Tutkimuksessamme otanta onkin melko pieni, mutta tarkkaan kohdennettu. LeaDo – oppimiskeskusta ei ole vielä kovin monella koululla käytössä, jonka takia olemme keskittyneet harkittujen opettajien näkemysten ja kokemusten kuvaamiseen. Saatu aineisto on kattava ja tulemme vastaamaan niissä asetettuihin tutkimuskysymyksiimme monipuolisesti.

3.2 Fenomenologinen lähestymistapa

Pro gradu -tutkielmassamme lähestymistapa on fenomenologinen, sillä haluamme keskittyä opettajien kokemuksiin aiheesta ja olla läsnä tutkimallemme ilmiölle, eli LeaDo -oppimiskeskukseen. Tutkimuksessamme keskitymme muutamien opettajien yksilöllisiin näkemyksiin ja kokemuksiin, joita myöhemmin tulkitsemme. Perttulan (2000) mukaan fenomenologian perimmäisenä tavoitteena on nähdä tutkittavat ilmiöt sellaisina kuin ne todellisuudessa ovat. Fenomenologia on metodi, jonka tarkoituksena on muuntaa yksilökohtaiset kokemukset yleiseksi tieteelliseksi tiedoksi. Yleisen tiedon on oltava kattavaa, joka sisältää kaiken tiedon yksityiskohtaisesti tehdystä tutkimuksesta. Fenomenologisen metodin ytimenä on pidetty sitä, että tutkija on läsnä tutkimalleen ilmiölle. (Perttula, 2000, 428.)

Fenomenologinen metodi ei ole suoraan aineiston tulkitsemisen väline, vaan se on sidoksissa suurempaan verkostoon, jossa ilmenee suuria erilaisia kysymyksiä. Metodissa tärkeää on se, että tutkija pohtii asian perusteita tutkimuksen eri vaiheissa. Ihmiskäsitys on tämän lähestymistavan peruskysymys. Lisäksi fenomenologiassa perehdytään lähinnä kokemusta koskevan tiedon luonteeseen. Merkityksellisiä käsitteitä fenomenologisessa tutkimuksessa ovat yhteisöllisyys, kokemus sekä merkitys. (Laine, 2015, 29.) Tutkimuksessamme keskitymme erityisesti opettajien kokemuksista nouseviin käsitteisiin ja niiden merkityksiin. Koulukontekstissa korostuu myös yhteisöllisyys, jossa opettajat elävät ja vaikuttavat luomalla uusia toimintamalleja, kuten tutkimuksessamme käsittelemämme LeaDo –oppimiskeskus.

Yhteinen ajatus fenomenologeille on ajatus siitä, että ihmiset rakentuvat osana sitä maailmaa, missä elämme sekä he myös rakentavat itse tuota maailmaa. Tätä ajatusta kutsutaan ihmisen alkuperäiseksi maailmasuhteeksi. Fenomenologia rajoittuu meidän ihmisten omiin kokemuksiin ja siihen mikä ilmenee meille kokemuksina tässä maailmassa. (Laine, 2015, 30.)

Fenomenologiseen ajattelutapaan kuuluu, että tieteellisyys perustuu käytetyn metodin kykyihin tavoittaa käsillä oleva ilmiö. Fenomenologia on erityisesti kiinnostunut siitä, mitä on ihmisen tajunta, miten se toimii ja rakentuu ja millaisista erilaisista ihmisen kokemuksista tajunta koostuu. Fenomenologista ilmiötä tutkittaessa, voidaan käyttää hyödyksi monenlaisia eri metodeja. Kuitenkin tärkeää on, että valitaan melko kurinalainen metodi. Tutkijan onkin

muokattava valitsemansa metodi tutkittavaan muotoon sopivaksi. Päämäärän asettajana toimii tutkittava ilmiö ja metodi tekee kaiken muun työn. (Perttula, 2000, 428-429.)

Jokainen tutkija tulkitsee tietoa omalla tavallaan. Tiedon tulkitseminen onkin tutkijan avautumista itse ilmiölle. Tutkijana tärkeää on myös muistaa olla sulkeutumatta ja jumittumatta omiin kulttuurisiin ja yksilöllisiin käsityksiin maailmasta. (Perttula, 2000, 429.) Jokainen ihminen suhtautuu maailmaan niin, että omat ajatukset ja niiden merkitykset vaikuttavat kaikkeen. Todellisuus ei ole vain neutraalia materiaa, vaan jokaisen ihmisen omat kiinnostukset, pyrkimykset ja uskomukset vaikuttavat nähtävään asiaan. Kun ihminen toimii tietyllä tavalla, voidaan tätä toimintaa selittää ja ymmärtää pohtimalla sitä, millaisten merkitysten ja ajatusten pohjalta hän toimii. (Laine, 2015, 31.)

Merkityksistä rakentuu kokemuksia ja elämämme näyttäytyy merkityksinä. Tutkittaessa kokemuksia, tutkitaan erityisesti kokemuksen rakennetta ja sen merkityssisältöä. Esimerkiksi oppiminen on kokemus, jota voidaan ajatella merkitysanalyysina. Esimerkiksi oppimistilanteessa kokemukseen ja merkityksiin vaikuttaa siihen kuuluvat arvostukset ja vuorovaikutussuhteet ja muut hetkessä tapahtuvat asiat. (Laine, 2015, 31.)

3.2.1 Fenomenografinen menetelmä

Sekä fenomenologiassa, että fenomenografiassa pääasiassa keskitytään yksilön minään, joka tarkoittaa tunteita, havaintoja, ajattelua ja mielikuvia. Fenomenologiassa ollaan erityisesti kiinnostuneita ilmiöiden rakenteiden tutkimisesta. Fenomenografiassa tarkastellaan myös ilmiöitä mutta lisäksi niiden sisältöjen kuvaamista. (Turunen, 1995, 113-115.)

Ihmisen ja maailman välinen suhde rakentuu siten, että henkilö kohtaa oman maailmansa jotain taustaa vasten. Yksilö kokee, kohtaa ja käsittää aina jotakin joksikin. Ihminen käsittää omien kokemustensa sisältöjä. Asioiden merkitykset riippuvat ihmisen omista tavoista kokea ja ymmärtää asioita. Asioiden merkitykset välittyvät niiden kokemusten kautta, jotka yksilö saa eri tilanteista ja asioista. Perustana fenomenografiassa on, että maailma koetaan ja nähdään kokemuksen kautta ja pohditaan sitä, miten omat kokemukset vastaavat todellisuutta.

(Uljens, 1989, 20.) Tutkimuksessamme nostamme opettajien kokemuksista nousevia käsitteitä ja niiden merkityksiä sekä pohdimme niitä teoriataustaamme vasten.

Sekä fenomenografiassa että fenomenologiassa ei voida kuvata maailmaa ja todellisuutta täysin sellaisenaan kuin se on, vaan sitä on parasta tulkita ja tutkia ihmisten ymmärryksen ja kokemuksen kautta. Ihmisten käsityksiä todellisuudesta ei voida vertailla todellisuuden kanssa, koska jokaisen todellisuus rakentuu tämän käsityksistä ja kokemuksista todellisuudesta. Jokaisen oma todellisuus on koettua ja sitä kautta käsiteltyä todellisuutta. On siis mahdotonta saada täysin luotettavaa totuutta jostakin todellisuudesta, sillä jokainen tekee itse omat, uudet tulkinnat asioista. Tällöin todellisuus ja kokemus ovat absoluuttista vain suhteellisessa mielessä. (Uljens, 1989, 20.)

Fenomenografinen tutkimusote on usein erityisesti kasvatustieteellisessä tutkimuksessa käytetty suuntaus ja siinä laadulliset aineistot pohjautuvat usein empiirisiin haastatteluihin. Aineistosta pyritään laatimaan erilaisia kuvauskategorioita, joiden suhteita voidaan vertailla ja jäsentää sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti. Pääajatuksena on nostaa esille haastateltavien käsityksiä ajatellen tutkimusongelmaa. Tutkittavan ilmiön taustalta on keskeistä myös tunnistaa tutkittavan ilmiön konteksti ja liittää aineisto siihen. Kuvauskategorioilla pyritään syventämään ilmiötä ja yhdistämään sitä tieteelliseen käsitykseen asiasta. (Rissanen, 2006, 1.)

Käytimme aineistoa analysoidessamme fenomenografista aineistontulkintamenetelmää. Aluksi luimme saatua aineistoa useampaan kertaan saadaksemme hyvän yleiskäsityksen vastauksista. Lähdimme seuraavaksi etsimään saaduista vastauksista yhtäläisyyksiä, joita löytyikin melko paljon. Sitten jaoimme löytämiämme huomioita tiettyihin kategorioihin liittyen meidän tutkimuskysymyksiimme. Päädyimme luokittelemaan vastauksia aluksi tutkimuskysymystemme perusteella pääluokkiin ja tämän jälkeen luomaan näihin ylä- ja alaluokkia sen mukaan, mitä haastateltavat olivat eniten kommentoineet. Pääluokkiin kuuluvat siis tutkimuskysymyksemme, joista nousevia tärkeimpiä ja useimmin toistuvia käsitteitä jaettiin yläluokkiin. Yläluokkien alle johdettiin tarkempia käsitteitä alaluokkiin, jotka auttavat kuvaamaan paremmin aineistosta nousevia asioita. Muodostimme luokituksista taulukot, jotka auttavat hahmottamaan tutkimustuloksia Tutkimustulokset –luvussa. Taulukot löytyvät myös liitteistä (Liitteet 2-4).

Hirsjärvi ja Hurme (2001) kertovat, että on tärkeää, että tutkijat pystyvät kertomaan sen, miten ovat päätyneet luokittelemaan vastaustuloksia (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 189). Eniten

mainintoja tuli LeaDoon liittyen motivaatioon, liikunnallisten taitojen, vuorovaikutus- ja koulutyöskentelytaitojen kehitykseen sekä opettajien näkökulmasta monipuolisuus ja eriyttämisen helpottuminen oli merkittävää.

3.3 Aineistonkeruu

Tutkimuksen tavoitteenamme oli selvittää opettajien kokemuksia LeaDon ympärille rakentuneesta oppimisympäristöstä. Halusimme erityisesti kuulla opettajien omia kokemuksia siitä, kuinka LeaDo on vaikuttanut oppilaiden oppimismotivaatioon ja millaisia taitoja LeaDon avulla voidaan oppia. Haastattelu oli luontevin tapa kerätä laadullista aineistoa opettajien kokemuksista. Kun halutaan tietää, mitä ihminen ajattelee tietyistä asioista, tehokkain menetelmä Eskolan ja Vastamäen (2015) mukaan kysyä sitä suoraan henkilöltä itseltään. Teemahaastattelussa tutkija pyrkii saamaan selville haastateltavilta ne asiat, jotka kuuluvat oman tutkimuksen aihepiiriin (Eskola & Vastamäki, 2015, 27-29).

Halusimme laatia tarkat kysymykset etukäteen, jotta saisimme haastattelusta juuri irti niitä asioita, joita lähdimme tutkimaan. Puolistrukturoitu teemahaastattelu osoittautui aineistonkeruuseemme sopivaksi. Siinä kysymykset ovat kaikille samat ja haastateltava saa vastata niihin omin sanoin ilman valmiita vastausvaihtoehtoja. Haastattelukysymykset annoimme haastateltaville etukäteen luettavaksi, että he osasivat suunnata ajatteluaan haastattelua varten ja valmistautua siihen.

Eskolan ja Vastamäen (2015) mukaan kysymyksiin vastaamisen järjestys ei ole tiukkaan määritelty teemahaastattelussa, vaan tärkeintä on, että kaikki teemat tulee käytyä haastattelussa läpi. Aihepiirit, eli teema-alueet ovat teemahaastattelussa valittu etukäteen, jotka on laadittu joko teorian tai intuition pohjalta. Teemoja valitessa täytyy muistaa tietenkin itse tutkimusongelma, johon haastattelussa kysymyksillä vastauksia haetaan. (Eskola & Vastamäki, 2015, 29, 35.) Haastattelukysymysrunгон muodostimme tutkimuskysymystemme pohjalta. Kysymyksiin vaikuttivat myös pilottitutkimuksessamme heränneet kysymykset, ja teoriataustamme tuki kysymysten laadintaa. Haastattelukysymysrunko osoittautui toimivaksi ja tilanteessa oli luontevaa kysyä vielä tarkentavia kysymyksiä, mikä auttoi saamaan tutkimuskysymyksiä tukevia vastauksia. Kysymysrunko löytyy liitteistä (Liite 1).

Haastateltaviksemme valikoitui kaksi alkuopettajaa, jotka käyttävät LeaDoa yhteisopettajuudessa. Tutkimustuloksissa heidät on esitetty nimikkeillä *Opettaja 1* ja *Opettaja 2*. Haastattelu toteutettiin parihaastatteluna heidän työpaikallaan, eli koulussa heidän omassa luokkahuoneessaan. Tämä tuntui luontevimmalta paikalta, sillä haastattelussa oli helppo päästä aiheeseen kiinni olemalla käsiteltävän asian äärellä. Eskolan ja Vastamäen (2015) mukaan haastattelutilanteessa onkin tärkeää ottaa huomioon haastateltavien näkökulma, paikan rauhallisuus ja keskittyminen itse haastattelun teemaan (Eskola & Vastamäki, 2015, 30-31).

Yhteisopettajina toimivat opettajat olivat aloittaneet LeaDo –oppimiskeskuksen käytön marraskuussa 2017. Tuolloin heillä oli opetettavana 2.-luokkalaisten ja heidän kanssaan opettajat käyttivät LeaDo:ta vuoden 2018 kevääseen asti. Syksyllä 2018 opettajat saivat oppilaille uudet 1.-luokkalaisten ja heidän kanssaan LeaDoa oli käytetty vasta noin viikon ajan.

Lisäksi haastattelimme itse LeaDon perustajaa. Tutkimustuloksissa hänet on esitetty nimikkeellä *Perustaja*, sillä halusimme erottaa hänen vastauksensa toisten opettajien vastauksista. Hänelle lähetimme haastattelukysymykset viesteillä puhelimeen. Hän vastasi kysymyksiin ääniviesteillä, jotka sen jälkeen litteroimme yhdeksi aineistoksi. Oli mielenkiintoista kokeilla erilaista aineistonkeruumenetelmää ja tämä tapa toimi erittäin hyvin. Vastaukset oli helppo koota tuloksiin yhtenäisessä muodossa, kuten muilla haastateltavilla. Tässäkin tilanteessa etuna oli, että haastateltava sai rauhassa pohtia vastauksia kysymyksiin ja vastata silloin kun hänelle parhaiten sopii.

LeaDon perustaja alkoi vielä kehittäessään LeaDoa käyttämään sitä ensimmäisen kerran 3.-luokkalaisten kanssa ja käyttää sitä edelleen luokkassaan. Hän mainitsee haastattelussa, että on ollut näkemässä paljon muidenkin luokkien toimintaa, joissa LeaDo on käytössä. Hänellä on siis erilainen ja kattavampi näkökulma LeaDosta, jonka takia hänen vastauksensa erotettiin muiden opettajien vastauksista. Haastateltavan mukaan LeaDo –oppimiskeskuksia on tällä hetkellä kahdeksassa eri koulussa. Seitsemän niistä sijaitsee Suomessa ja yksi Espanjassa. Hän on myös itse kouluttanut opettajia LeaDon käyttöönottoon ja nähnyt sitä kautta paljon erilaista luokkatoimintaa.

3.4 Tutkimuksen luotettavuus

Koska kaikissa tutkimuksissa vältetään virheitä, tulee tutkimusta ja sen luotettavuutta arvioida. Kuitenkin laadullisessa tutkimuksessa on monenlaisia näkökulmia ja ajatuksia siitä, mikä on luotettavaa ja “hyvää” tietoa. Tämän vuoksi laadullisten tutkimusten luotettavuustarkastelut voivat olla hyvin erilaisia. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 134.) Tässä luvussa pohdimmekin tämän tutkimuksen luotettavuutta parhaaksi näkemällämme tavalla.

Tärkeä osa luotettavuutta pohdittaessa on se, että haastatteliija on suhtautunut käsillä olevaan asiaan puolueettomasti ilman omia johtopäätöksiä tai ennako-oletuksia. Kuitenkin laadullisessa tutkimuksessa väistämättä vaikuttaa jollakin tavalla omat ajatukset ja oletukset, sillä kaikki me olemme ihmisiä ja tulkitsemme asioita omien kokemusten ja ajatusten perusteella. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 136.) Pyrimme haastatteluissa olemaan mahdollisimman puolueettomia ja pyrimme siihen, ettei meidän omat kokemuksemme ja ajatuksemme vaikuttaisi haastateltavien vastauksiin. Koimme tämän melko haastavana erityisesti tutkimuksen alkuvaiheessa, sillä meillä molemmilla oli jo niin positiivinen kuva LeaDosta ja sen vaikutuksista positiivisesti opetukseen. Tiedostimme kuitenkin omat ajatukset ja pyrimme tietoisesti laittamaan omat kokemukset ja näkemykset sivuun tutkimusta tehtäessä. Laadimme siis haastattelukysymykset niin, että ne olivat puolueettomia eikä vastaajia johdateltu suuntaan tai toiseen.

Tuomen ja Sarajärven (2009) mukaan tulee aluksi pohtia ketkä ovat tutkimuksen kohteena ja miksi juuri he valikoituivat tutkimukseen sekä miksi tutkijat ovat lähteneet tutkimaan kyseistä aihetta. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 136.) Tutkimuksemme kohteina olivat siis kolme opettajaa (n=3) ja he valikoituivat tutkimukseemme, koska heillä kaikilla on luokassaan käytössä LeaDo –oppimiskeskus. Perustajan halusimme valita siksi, koska hänellä on eniten tietoa LeaDosta ja saisimme häneltä hieman erilaista perspektiiviä tutkimukseen. Itse lähdimme tutkimaan aihetta, koska olemme kiinnostuneita toiminnallisuudesta opetuksessa ja tämä uusi innovaatio vaikutti juuri sopivalta liittyen kiinnostuksen kohteisiimme. Uskomme, että uusi innovaatio ja sen tutkiminen voi kiinnostaa myös muita toiminnallisesta opetuksesta kiinnostuneita alalla.

Haasteenamme oli pitää juurikin omat käsitykset LeaDosta syrjässä, kun teimme tutkimusta. Olimme tehneet pilottitutkimuksen LeaDo –luokkaan tätä tutkimusta edeltävänä vuonna, joten meillä oli ennestään jo jonkin verran tietoa sen toiminnasta. Meillä oli ajatuksia ja mielipiteitä siitä, miten hyvin LeaDo toimii, mutta pystyimme laittamaan omat kokemukset syrjään

haastattelujen ja analysointivaiheen ajaksi. Kuitenkin huomasimme, että meidän ajatuksemme ja kokemuksemme vastasivat hyvin paljon sitä, millaisia vastauksia saimme opettajilta. Vastaukset tukivat sekä omaa kokemustamme että teoriataustaamme.

Olemme tehneet tutkimusta fenomenografista lähestymistapaa hyödyntäen ja analysoineet vastauksia niin puolueettomasti kuin mahdollista. Vastaukset osoittautuivat huomattavan positiiviksi, vaikka yritimme löytää myös haasteita. Toisaalta tutkijoina emme voi lähteä muokkaamaan saatuja tutkimustuloksia, vaikka ne niin positiiviksi näyttäytyivät. Pohdimme myös sitä, olisiko tutkimustulokset voineet poiketa enemmän toisistaan, jos otanta olisi ollut suurempi. Tämä voisi olla myös hyvä jatkotutkimuksen kohde.

Luotettavuutta voi myös lisätä se, että tutkijoita on ollut kaksi ja molemmat ovat olleet mukana analysoimassa ja tutkimassa aineistoja yhdessä. Kuitenkin Hirsjärven ja Hurmeen (2001) mukaan on syytä muistaa se, että haastattelut ovat aina tulos haastateltavien ja haastattelijoiden yhteistoiminnasta sekä kokemukset, oletukset ja ajatukset vaikuttavat haastattelutuloksiin jonkin verran väistämättä (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 189).

4 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TULKINTA

Kaikilla haastateltavista tuntui olevan lähinnä positiivisia kokemuksia LeaDon käytöstä. Pariopettajina työskentelevät haastateltavat kertoivat myös, että lapsilta on tullut positiivista ja innostunutta palautetta LeaDon käytöstä osana jokapäiväistä oppimista. He kertoivat, että käyttävät nykyään LeaDoa lähes jokaisella oppitunnilla. Opettajat kertovat, että kakkosluokkalaiset sekä uudet ekaluokkalaiset ovat ottaneet LeaDon vastaan hyvin ja kaikki lapset ovat osoittaneet suurta kiinnostusta oppimiskeskusta kohtaan.

4.1 LeaDo vaikuttaa oppimismotivaatioon

Taulukko 1.

Pääloukka	Yläluokka	Alaluokka
LeaDo motivaation herättäjänä	Oppimismotivaation kasvu ja innokkuus tehtäviä kohtaan	Motivaation kasvu
	Työrauhan paraneminen	Motivoituneet oppilaat
	Kaikenlaiset oppijat	Motivoi jokaista oppilasta
	Monipuolisuus	Motivaation kasvu ja ylläpitäminen
	Koulutyöskentelytaidot	Työrauha, omaan työhön keskittyminen, ajattelun taidot, oman toiminnan ohjaus, järjestelmällisyys, organisointitaidot, kärsivällisyys, oman vuoron odottaminen, omatoimisuus

Motivaatio on tärkeä osa lasten koulutyöskentelyä. Se vaikuttaa koulussa viihtymiseen ja pärjäämiseen huomattavan paljon. Kun oppilas on motivoitunut, hän jaksaa olla innostunut ja keskittyä tehtävään huolella. Haastatteluissa tuli ilmi monelta osin motivaation parantuminen LeaDon myötä. Oppilaat oppivat LeaDon myötä paljon erilaisia koulutyöskentelytaitoja, jotka vaikuttavat motivaation kasvuun ja säilymiseen. LeaDon myötä oppilaat oppivat organisointitaitoja, omien ajatusten ja oppimisen jäsentelyn taitoja, oman vuoron odottamista, keskittymiskykyä ja kärsivällisyyttä sekä omatoimisuutta. Kun Leadoissa tehtävät ovat tarkkaan jäsennelty ja oppilas tietää mitä tehdä, motivaatio kasvaa.

Kun kysyimme opettajilta siitä, miten LeaDo on vaikuttanut oppilaiden motivaatioon, vastaukset olivat kaikilta osin positiivisia. Kaikkien opettajien mukaan LeaDon myötä oppimismotivaatio on kasvanut ja innostus koulutehtäviä kohtaan on lisääntynyt huomattavasti.

“Se motivoi siihen itse asian tekemiseen.”

Opettaja 2.

“Oppilaat halusivat tehdä sen oman työn hyvin ja reippaasti, koska sitten pääsee Leadoon.”

Opettaja 1.

“Se aktivoi lapsia ja tuo työrauhaa ja monipuolistaa tekemistä ja parantaa oppimismotivaatiota.”

Perustaja.

Oppilaat ovat oppineet jäsentämään ajatuksiaan ja oppimistaan LeaDon avulla, mutta eritoten opettajat mainitsevat työrauhan parantuneen. Oppilaat pystyvät keskittymään tunnin tehtäviin paremmin, kun saavat purkaa ylimääräistä energiaansa Leadoissa. Työrauhan säilyminen luokassa on erittäin tärkeää, jotta jokainen oppilas saa keskittyä käsillä olevaan asiaan ja tehtävään. Rauhallinen oppimisympäristö on hyväksi oppilaille sekä opettajalle. Opettajat 1 ja 2 kertovat, että ennen oppilaille oli tapana lähteä teroittamaan kynää tai käymään vessassa, koska heillä oli vain tarve lähteä liikkeelle. Tämä saattoi näkyä joskus myös toisten häiritsemisenä tunnilla. Kun oppilaat ovat motivoituneita tekemiseen, työrauha säilyy hyvänä.

”Se motivoi niin paljon tekemään että paljon rauhallisempaa se työskentely. Ja kun jotkut oppilaat ovat sellaisia, että eivät malta tehdä tehtäviä ja yhtäkkiä tuleekin vessahätä kun haluaisi vaan vähän päästä liikkeelle. Niin tämmöiset on jäänyt kokonaan pois.” - - ”Ja se ettei häiritty toisten tekemistä ja omaan työhön keskittyminen lisääntyi ihan selvästi. Oppilaat halusi tehdä sen oman työn hyvin ja reippaasti, koska sitten pääsee LeaDoon.”

Opettaja 1.

Opettajat kertovat myös, että motivaatio on lisääntynyt kaikilla oppilailla eikä ainoastaan liikunnallisilla tai vilkkailla oppilailla. Tämä oli erittäin mielenkiintoista kuulla, sillä olimme pohtineet tätä asiaa ennalta paljon. Meistä oli mukava kuulla, että LeaDo todella motivoi kaikenlaisia oppijoita. Ennen LeaDon tuloa luokkaan opettajat olivat olleet huolissaan siitä, motivoiko tämä uusi työskentelymuoto ainoastaan liikunnallisia oppilaita. Kuitenkin jo lyhyen käytön jälkeen he kuvailevatkin, että LeaDo motivoi kaikkia oppilaita. LeaDossa voidaan opetusta toteuttaa niin monella tavalla, että se motivoi kaikenlaisia oppijoita. Opettajatkin olivat yllättyneet positiivisesti LeaDosta ja siitä, kuinka se motivoi kaikenlaisia oppijoita.

“Ja hämmästyttävää oli se, että se motivoi sellaisia lapsia, jotka ei vaikuta liikunnallisilta tai eivät liikuntatunneilla itsessään ole kovin aktiivisia tai siellä kiinnostuneita, niin sitten tämä teline aktivoi. Se oli mielenkiintoinen huomata kun etukäteen ajatteli sitä, että entäs tällaiset lapset, joita liikunta ei kiinnosta ja se on heille hankalaa ja jopa epämieluisaa. Joku taika siinä oli!”

Opettaja 2.

“Opettaja näkee, että heillä olisi taitoja ja kykyjä parempaan, mutta ei ehkä jaksa pinnistellä eikä tehdä sitä työtä. Sitten kun LeaDo tuli luokkaan niin näihin lapsiin tuli vauhtia. Yhtäkkiä he suoriutuivat tehtävästä nopeammin ja he teki niitä enemmän ja paremmin.”

Opettaja 2.

Sekä opettajat että perustaja kertoivat haastatteluissa, että oppilaat ovat siirtäneet LeaDo -tehtäviä myös kotiin kotitehtävien yhteyteen.

“...vanhemmat ovat kertoneet, että lapset on ottanut nämä liikunnalliset aktiviteetit myös kotiin kotiläksyjen yhteyteen. Lapset saattavat vaikka kirjoittaa muutaman lauseen ja sitten tehdä punnerruksia ja taas jatkaa. Tässä ollaankin ison asian äärellä, koska se on nimenomaan omaehtoista ja siinä on lapset lähteneet itse motivoitumaan sen oman kokemuksen kautta ja ovat ilmeisesti kokeneet sen erittäin hyväksi, koska tekevät sitä vapaaehtoisesti vapaa-ajallakin.”

Perustaja.

“Jotkut vanhemmat kertoivat, että tämä työtapana on siirtynyt myös kotiin läksyjen tekoon, että sielläkin saattaa olla, että tekee jonkun verran tehtäviä ja sitten alkaa vaikka punnertamaan.”

Opettaja 2.

“Sitten lasten innostus LeaDon myötä on ollut erittäin vahvaa, koska tuollaki Etelä-Suomessa yks poika oli sitten kysynyt opettajalta, että "paljonko tämä maksaa, että mä haluaisin ostaa tämän itellekkin kotiin". Elikkä tämä on yks vaikuttavimmista asiakaspalautteista kun oppilas on siitä koulusysteemistä niin innostunut että haluais ostaa kotiinkin niin emmä tiä voiko sitä enempää toivoa...”

Perustaja.

Näiden kommenttien perusteella voidaan todeta, että liikkuminen työskentelyn välillä lisää huomattavasti opiskelumotivaatiota ja innostaa lapsia tekemään tehtävät huolellisesti ja hyvin. Motivaatio oli ollut niin korkealla, että oppilaat halusivat jatkaa koulussa tehtyjä tehtäviä kotonakin.

LeaDon perustaja mainitsi siitä, kuinka tämä uusi oppimiskeskus vaikuttaa myös kaikenikäisten motivaatioon. LeaDo ei toimi hyvänä motivoijana ainoastaan pienille oppilaille, vaan myös isommille. Perustaja kertoi esimerkkinä kuudennen luokan oppilaista, jotka olivat aloittaneet käyttämään LeaDoa. Erityisesti motivaation kasvua oli tapahtunut kyseisen luokan pojilla liittyen matematiikan ja äidinkielen oppisisältöihin. Tulosten perusteella LeaDo todellakin vaikuttaa monenikäisten ja kaikenlaisten oppijoiden motivaatioon ja tätä kautta oppimiseen positiivisesti.

LeaDo on monipuolinen oppimisen väline, jota voidaan käyttää monella eri tavalla. Haastattelujen perusteella huomasimme, että juurikin oppimiskeskuksen monipuolisuus pitää oppilaiden kiinnostusta ja motivaatiota yllä.

“Kyllä sen huomaa että se monipuolistaa sitä ja tavallaan ku näät sen konkreettisesti itse että mitä kaikkia juttuja siinä on ja että oisko tässä mahdollisuuksia katsoa eri näkökulmasta tai keksiä muutakin tekemistä.”

Opettaja 2.

“Siinä pystyy helposti monipuolistamaan sitä oppimisprosessia ja sen myötä avata oppilaiden silmiä, että aina ei tarvitse tehdä asioita samalla tavalla.”

Perustaja.

Opettajat kertoivat haastattelussa, että LeaDoon kuuluu paljon erilaisia liikunta- ja toimintavälineitä. Kaikkia ei heidän mukaansa oteta kerralla käyttöön, vaan uusia tehtäviä ja välineitä lisätään pienin askelin. Oppilaatkin motivoituvat ja heidän mielenkiintonsa pysyy yllä, kun uusia asioita tulee aika ajoin lisää ja aina opetellaan jokin uusi liike, jota saa sitten LeaDossa harjoitella. Kun opettaja lisää uusia välineitä ja työskentelytapoja aika ajoin, oppilaiden motivaatio ja mielenkiinto pysyy yllä. Myös perustaja kertoo, että osioiden lisääminen telineeseen pienin askelin on tärkeää.

“Sitä olen sanonut, että opettaja saa itse vähitellen tuoda siihen mukaan lisää elementtejä. Eli kun opettaja itse kokee, että ryhmä on nyt valmis ottamaan uusia asioita mukaan niin voi lisätä juttuja. Olen aloittanut niin yksinkertaisella ohjeella kuin, että jatkaa omaan tapaansa opettamista mutta tehtävien välissä antaa oppilaiden käydä esimerkiksi roikkumassa tangossa selkärangan suoraksi.”

Perustaja.

“Sekin säilyttää sitten sen kiinnostuksen siihen, että aina tulee joku uusi asia ja taito, jota siinä harjoitellaan.”

Opettaja 2.

4.1.1 Koulutyöskentelytaidot

Oppilaat ovat oppineet jäsentämään ajatuksiaan ja oppimistaan LeaDon avulla, mutta eritoten opettajat mainitsevat työrauhan parantuneen. Oppilaat pystyvät keskittymään tunnin tehtäviin paremmin, kun saavat purkaa ylimääräistä energiaansa LeaDossa. Kun tekemistä on paljon ja tekeminen on mielekästä, ylimääräinen häirintä ja toiminta luokassa jäävät pois. Opettajat 1 ja

2 kertovat, että ennen oppilailla oli tapana lähteä teroittamaan kynää tai käymään vessassa, koska oli vain tarve lähteä liikkeelle. Tämä saattoi näkyä joskus myös toisten häiritsemisenä tunnilla.

”Se motivoi niin paljon tekemään että paljon rauhallisempaa se työskentely. Ja kun jotkut oppilaat ovat sellaisia että eivät malta tehdä tehtäviä ja yhtäkkiä tuleekin vessahätä kun haluaisi vaan vähän päästä liikkeelle. Niin tällöiset on jäänyt kokonaan pois.” - - ”Ja se ettei häiritty toisten tekemistä ja omaan työhön keskittyminen lisääntyi ihan selvästi. Oppilaat halusi tehdä sen oman työn hyvin ja reippaasti, koska sitten pääsee LeaDoon.”

Opettaja 1.

Opettajat puhuivat paljon myös siitä, kuinka LeaDo parantaa keskittymiskykyä ja auttaa oppilaita keskittymään juuri siihen, mitä on sillä hetkellä tekemässä. Opettajat 1 ja 2 muistelivat aikaa ennen LeaDota, jolloin oppilaat olivat saattaneet vaellella luokassa teroittamassa kynää ja muuta, jolla saivat energiaa purettua ja keskittyminen saattoi olla haastavaa. LeaDon myötä liikettä tulee ja keskittyminen käsillä olevaan tehtävään on helpompaa. Oppilaat saavat hakea yhdestä taskusta aina yhden tehtävän kerrallaan, jolloin esillä ei ole montaa eri tehtävää. Tällöin oppilas tietää, mitä tehtävää hänen tulee tehdä ja hän keskittyy siihen. Tehtävät on käyty läpi ennalta ja jokainen tietää mitä hänen tulee missäkin vaiheessa tehdä. Itsenäinen toiminta auttaa oppilaan oman ajattelun kehittämisessä ja oman toiminnan ohjauksessa. Nämä ovat erittäin tärkeitä taitoja, joita tarvitaan tulevaisuudessa aina normaalissa arjessa.

”Toiminnanohjaus on parantunut. Oma työ aloitetaan ripeästi ja keskitytään siihen. Se motivoi siihen itse asian tekemiseen.”

Opettaja 2.

”Se on omalla tavallaan selkiyttämässä lapsen ajattelua ja auttaa keskittämään sitä ajatusta aina yhteen tehtävään. Tämä on minun mielestä yksi sellainen juttu, että miten lapset oppii itsensä johtamisen taitoja ja opetetaan keskittymään yhteen asiaan kerrallaan.”

Perustaja.

LeaDon perustaja oli huomannut motivaatiota lisäävän sen, että tehtävät ovat avattu selkeästi ja hyvin oppilaita varten taskustoihin. Tällöin opettajan on helppo tarkastella oppilaiden toimintaa, eikä lasten tule olla jatkuvasti kyselemässä, mitä täytyy seuraavaksi tehdä. Oppilailla on tällöin aina käsillä yksi tehtävä kerrallaan, jolloin heidän on helppo keskittyä tähän kyseiseen tehtävään. Järjestelmällisyys auttaa oppilaitakin omien asioiden organisoinnissa ja auttaa oppilaita jäsentämään omaa ajatteluaan ja oppimistaan.

“Mitä enemmän opettaja avaa tehtäviä taskustoihin niin sitä vähemmän opettajan tarttee olla tunnilla selittämässä, mitä tehhään. Opettajalla on oppitunnilla paljon enemmän aikaa huomata sitten, mitä oppilaat tekee ja miten tekee...” - - “Mä koen, että mitä omassa luokassa huomasin, niin tämän tapainen toiminta vahvisti ja sytytti sen innostuksen oppimiseen.”

Perustaja.

“Että tavallaan se LeaDo auttaa siihen, että se tehtävänanto on siellä taskussa ja ennen meillä on ollut pitkin eri pöydillä lisätehtäviä, niin nyt ne pystyy hakemaan sieltä järjestyksessä tehtäviä.”

Opettaja 1.

Oppilaiden organisointitaidot ja omien ajatusten jäsentely ovat tärkeitä taitoja, joita harjoitellaan ja opitaan koulussa. Lisäksi tärkeitä koulutyöskentelytaitoja ovat kärsivällisyys ja oman vuoron odottaminen. Normaalien oppiaineiden lisäksi koulussa harjoitellaan taitoja elämää varten. LeaDon kautta oppilaat oppivat tärkeitä elämäntaitoja sekä Perusopetuksen opetussuunnitelmassa mainittuja oppiainesisältöjä käsi kädessä. Opettajat mainitsevat erityisesti elämäntaitojen oppimisen, kun puhutaan LeaDon hyödyistä.

“Itseohjautuvuutta, omatoimisuutta, keskittymiskykyä...”

Opettaja 2.

“Kärsivällisyyttä, oman vuoron odottamista. Ja kyllähän se sellainen looginen järjestelmällisyys ja oppii rutiinia.”

Opettaja 1.

4.2 LeaDo oppilaiden taitojen kehittäjänä

Taulukko 2.

Päälouokka	Yläluokka	Alaluokka
LeaDo taitojen kehittäjänä	Liikunnalliset taidot	Kestävyys, lihasvoima, vartalonhallinta
	Tunnesäätely	Negatiivisten tunteiden ohjaaminen liikuntaan
	Vuorovaikutustaidot	Rohkeus, esillä oleminen, sosiaalisuus, vuorovaikutusta tukeva opetusvälineistö
(LeaDo motivaation herättäjänä)	Koulutyöskentelytaidot	Työrauha, työhön keskittyminen, ajattelun taidot ja toiminnanohjaus, järjestelmällisyys, organisointitaidot, kärsivällisyys, oman vuoron odottaminen, omatoimisuus, tuntiaktiivisuus

Kysyimme opettajilta, miten oppilaiden taidot ovat kehittyneet LeaDon avulla. Ensinnäkin LeaDo on vaikuttanut vahvasti koulutyöskentelytaitoihin, mikä näkyy oman toiminnan ohjauksessa ja organisoinnissa, omatoimisuutena sekä oppimisen jäsentämisenä. Koulutyöskentelytaidot liittyivät vahvasti motivaatioon, joten käsitelimme niitä motivaation yhteydessä laajemmin.

Oppilaiden liikunnalliset taidot ovat kohonneet myös huomattavasti päivittäisen liikunnan lisäämisen seurauksena. Opettajien vastauksista päätellen oppilaiden lihaskunnan kehittyminen näkyi esimerkiksi käsivoimien kasvamisena. Käsivoimien kasvaminen näkyi

etenkin leuanvetojen tekemisessä, jossa kehittyminen näkyi selkeästi suhteellisen lyhyessä ajassa. Myös oppilaiden vartalonhallinta parantui huomattavasti yksinkertaisia harjoitteita toistuvasti tekemällä. Opettajat kertoivat, että lapsilla huomattiin yllättäviä vaikeuksia aluksi pelkästään tangossa suorana roikkumisessa. Myös LeaDon perustaja oli huomannut omien oppilaidensa kohdalla, että liikunnallisillakin lapsilla oli heikko ylävartalon kunto, jonka takia hän koki tärkeäksi keksiä ratkaisun jokapäiväisen fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen ja itsensä haastamiseen luokassa. Opettajien kertomuksista onkin huomattavissa, että LeaDo on tuonut ratkaisun liikunnan lisäämiseen luonnollisesti jokaiselle oppitunnille ja se on kohentanut oppilaiden liikunnallisia taitoja monipuolisesti. Taitojen kasvaminen näkyy erityisesti lihasvoimana, kestävyytinä ja vartalonhallintana.

”Viime vuonna katottiin esimerkiksi, kun sai vetää leukoja, niin nehän aluksi veti kaks leukaa ja sitten keväällä kymmenen meni!”

Opettaja 1.

”Sitten kun tehtävänä oli pelkästään roikkua tangossa, niin se oli todella haastava aluksi muutamalle, että se vartalonhallinta, että pysyy suorana ja roikkuu suorana ja jaksaa kannatella omaa vartaloa niin osa meni ihan kiertoon...”

Opettaja 2.

”Sitten siinä kilpailun yhteydessä järkytyin siitä, että kuinka heikko yläkropan kunto on niilläkin lapsilla jotka käy säännöllisesti urheiluseurassa pelaamassa jotaki. - - Sitte aloin miettimään, että eihän yks tämmönen telinevoimistelujakso kenenkään lihaskuntoa pelasta, että tämä harjoittelu pitäis saada jokapäiväiseksi. Ei vaan pientä tavuhyppelyä luokassa, vaan oikeasti sellasta touhua, missä lapsi oikeasti aktivoi ja haastaa niitä omia lihaksiaan, omaa selkäänsä ja koko kroppaa. Tavallaan joku vastalääke sille huonon ryhdin kehittymiselle.”

Perustaja.

Perustaja kertoo, että LeaDon avulla pystytään järjestämään myös monipuolisia toimintaterapeuttisia harjoitteita koulupäivän aikana luontevalla tavalla erottumatta muista

oppilaista. Toimintatavassa on normaalia, että oppilaat tekevät eri tavoilla ja välineillä harjoitteita. LeaDo tukee siis tätä kautta oppilaiden liikunnallisten taitojen kehittymistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Lisäksi LeaDo voi tukea tunteiden säätelyssä ja auttaa tunnistamaan sekä hallitsemaan tunteiden vääränlaista purkautumista. Se ei leimaa oppilaita, sillä LeaDo on jokaista varten ja oppilaat saavat itse valita mitä välineitä käyttävät ja yleensä ne kiinnostavat kaikkia. Esimerkiksi moni haluaa kokeilla nyrkkeilysäkkiä, vaikka ei olisikaan esimerkin mukainen “hankala tapaus”.

”Ja tuohon, mitä taitoja oppilaat oppii LeaDon avulla - sillä pystyy tavallaan monenlaiset toimintaterapiaharjoitukset organisoimaan joka oppitunnille. Sen sijaan että oppilas kävisi kerran viikossa toimintaterapeutilla, tai kuukaudessa, niin LeaDon avulla toiminnallisia harjoitteita pystyy tekemään joka oppitunnilla hyvin luontevasti eikä siinä tarvi sillä lailla erottua porukasta. LeaDo on ihan jokaista oppilasta varten ja se vähentää semmosta leimautumista, että joku tekee eri tavalla. Tavallaan siinä ajatus onkin, että välillä joku tekee jotakin ja toinen tekee toista ja oppilaat oppii itse valitsemaan asioita. Ei tarte niinkun hävetä, että käyttää välillä erilaisia välineitä.”

Perustaja.

”Niin opettajillekin oon kertonu, jos vaikka oppilaalla on haasteita tunteiden säätelyssä ja saattaa ne nyrkit heilua tai aggressio nousta äkkiä, niin ohjaat sen lapsen käymään keskustelun miltä tuntuu kun tulee sellainen tilanne. Kun tulee eteen sellainen tunne, niin se lapsi lähtee sinne nyrkkeilysäkille ja sen myötä välttäis semmoset harmilliset tilanteet. - - Sä et leimaudu miksikään hankalaksi, jos sä käytät nyrkkeilysäkkiä. Koska se kiinnostaa kaikkia yleensä. Se on havaittu sekä messuilla, että luokissa. Sitä kyllä haluaa testata itse kukin. Ei välttämättä ihan jokainen, mutta sellanenki, joka ei ikinä ajattele heilauttavansa nyrkkiä niin sit se nyrkkeilysäkin kanssa nyrkkeily onkin ihan kivaa.”

Perustaja.

On erittäin tärkeää, että oppilaat pääsevät harjoittamaan vuorovaikutustaitojaan vertaisryhmässä ja opetus tukee osallisuutta. LeaDo on vastannut myös tähän haasteeseen, sillä se tukee vuorovaikutustaitojen kehittymistä esimerkiksi monipuolisen välineistön avulla.

Erityisesti perustaja mainitsee draama- ja digivälineistön, joka antaa tilaa lasten luovuudelle ja osallisuudelle omien ideoiden esille tuomisen kautta.

“Sosiaaliin taitoihin ja vuorovaikutustaitoihin LeaDossa on todella hyvät välineet ja nimenomaan draaman välineet ja lisäksi päästään digiratkaisuja edistämään ja tuomaan helpommaksi. - - LeaDon avulla on helppo ottaa oppitunnilla draamavälineet käyttöön, koska ne on siinä helposti lähellä eikä tarvitse alkaa kyhäämään isoja rakenteita. - - Minusta se on iso juttu, mikä sitten ruokkii sitä lasten luovuutta ja niiden omien ideoiden ääneen kertomista.”

Perustaja.

LeaDo rohkaisee siis lapsia kertomaan ajatuksiaan ääneen, mutta se on myös opettajien 1 ja 2 kokemusten mukaan totuttanut lapsia esillä oloon ja tuonut heihin rohkeutta. Kun oppilaat tekevät LeaDossa yksin omaa liikuntatehtäväänsä luokan perällä tai luokan edessä, ovat he huomaamattaan esillä ja lähtevät liikkeelle pulpetin takaa, vaikka muut ei heidän tekemisiään seuraakaan. Opettaja 2 kertoo hienolle tuntuneen kokemuksen oppilaan muutoksesta, jonka kokee tulleen LeaDon myötä. Voi olla, että toiminnallisuus ja oppilaiden toistuva aktivointi jokapäiväisessä opetuksessa auttaa niitä hiljaisempiakin oppilaita kokemaan osallisuutta ja tuo rohkeutta esillä olemiseen.

“Sitten semmonen asia huomattiin, että meillä oli tokaluokassa semmonen todella arka oppilas ja ujo lapsi, jolle se ääneen puhuminen oli todella haastavaa. Jopa kahden kesken opettajan kanssa se puhuminen oli sellasta, että jännitti ja ujostutti ja tarvi välillä siihen viereen jonkun toisen kaverin mukaan tulkaamaan sitä puhetta. - - Sitten sitä puhettakin alkoi kuulua ja äänenvoimakkuus kasvoi ja viittaaminen ja tämmönen tuntiaktiivisuus ja muu sosiaalisuus alkoi sitten nousta pikkuhiljaa. Mä oon aika vakuuttunut siitä, että se lapsi on niinku toistuvasti ja useamman kerran päivässä esillä.”

Opettaja 2.

4.3 Opettajien kokemuksia LeaDon käytöstä ja hyödyistä

Taulukko 3.

Pääloukka	Yläluokka	Alaluokka
Opettajien kokemuksia LeaDon käytöstä ja hyödyistä	Opetuksen rytmittäminen Monipuolisuus LeaDon käyttö ja toimintasäännöt oppilaille tutuksi Opetussuunnitelman toteuttaminen Eriyttäminen ja erilaiset oppijat	Energian purkaminen liikuntatehtäviin, sopivat liikuntatauot Eri laajuisia oppimiskokonaisuuksia, erilaisia välineitä Rutiinit, turvallisuus, opettajan oppaat ja tukimateriaali Osallisuus, laaja-alaiset osaamistavoitteet, toiminnallisuus, kokemuksellisuus ja elämyksellisyys, ei- oppikirjakeskeisyys Vaihtelevat toimintatavat ja välineet, opetuksen toiminnallistaminen, eritasoiset oppimispolut, opettajilla aikaa apua tarvitseville

Opettajat käyttävät harkinnan mukaan LeaDoa monilla oppitunneilla rytmittämään tekemistä ja se antaa oppilaille mahdollisuuden verrytellä ja purkaa energiaansa. LeaDon käyttö tuo myös vaihtelevuutta normaaliin kouluarkeen. LeaDossa on käytössä monipuolisesti erilaisia liikuntavälineitä, mutta kaikki ei ole kerralla käytettävissä. Opettajat lisäävät välineitä ja uusia liikkeitä aika ajoin ja tätäkin kautta saadaan vaihtelevuutta ja monipuolisuutta normaaliin kouluarkeen.

“Oppilaille annettiin ensin se tehtävä mitä ruvettiin tekemään tunnin aikana ja kun tehnyt vaikka tietyn verran esimerkiksi matikan kirjasta yhden sivun niin sen jälkeen voi käydä LeaDossa tekemässä pari leuanvetoa tai jumppaliikkeitä tai mitä oltiin neuvottu. Vaihtelevasti, että opettaja aina vähän miettii, että mikä olisi järkevä sellanen tauko oppilaille.”

Opettaja 1.

LeaDon taskustot antavat mahdollisuuksia toteuttaa opetusta monipuolisesti, johdonmukaisesti ja mahdollistaa eri laajuisten oppimiskokonaisuuksien toteutuksen. Opettajien mukaan LeaDoa voidaan käyttää yksittäisillä tunneilla erillisenä, oppimista tauottavana elementtinä tai sinne voidaan sisällyttää laajempikin oppimiskokonaisuus.

“Mutta ihan valtavasti on mahdollisuuksia, että miten vois käyttää ja toive olisikin, että se opetus tapahtuisi LeaDossa niin, että olisi opetustuokio ja kaikki asiat löytyisi LeaDosta.”

Opettaja 2.

“Sitten meillä oli myös sellaisia ihan lyhyitä teemoja ja osassa saattoi olla muutamia viikkojakin samat tehtävät, koska ne oli niin haastavia ja pitkäkestoisia ne tehtävät, että se kesti kauan se ennen kuin sai sen yhden tehtyä.”

Opettaja 2.

4.3.1 Haasteet

Haasteena LeaDossa opettajat 1 ja 2 kokevat uuden oppimiskeskuksen käytön opettamisen oppilaille, vaikka uudetkin oppilaat ovat oppineet sen hyvin. Uudet oppilaat ovat etenkin innoissaan LeaDosta ja haasteena koetaan sen omaksuminen osaksi koulunkäyntiä. Jotta oppiminen LeaDon avulla sujuu luontevasti, toimintatavat on tehtävä lapsille tutuiksi ja siirtää osaksi rutiinia. Esimerkiksi liikuntapaikalle ei jonoteta tai jäädä kannustamaan siellä tekeviä, vaan omalta paikalta katsotaan ja jatketaan tehtäviä, kunnes paikka vapautuu. Opettajat korostivat myös sitä, että LeaDon telineen liikuntavälineet ovat eri asia kuin liikuntasaleissa sijaitsevat renkaat. Luokassa liikuntatehtävät tehdään rauhallisemmin ja pienemmässä mittakaavassa kuin liikuntasalissa. Opettajat kertovat myös, että säännöillä edesautetaan turvallisuutta. Kun säännöt ovat selvänä kaikille, oppiminen ja toiminta sujuu jouhevasti ja mielekkäästi kaikkia osapuolia ajatellen.

“Ja se, että eri asia on ne liikuntasalin telineet ja renkaat, että tässä tehdään varovaisemmin. Ja tehdään vaan sitä mitä opettajat on sanonut ja näytetään ja harjoitellaan ne temput erikseen ja sitten niitä tehdään. Että siinä huomaa, että ekaluokalla ne on niin innoissaan ja haluaisi käydä kokeilemassa. Ja myöskin se, että ei jäädä toista siihen katsomaan ja kannustamaan, että semmoista ei ollenkaan hyväksytä.”

Opettaja 1.

Kysyimmekin LeaDon perustajalta, kuinka opettajat pääsevät alkuun LeaDon käytössä oppilaiden kanssa. Tärkeintä olikin lähteä pienestä liikkeelle. Kaikkia välineitä ei laiteta esille kerralla, vaan uuteen toimintaan tutustutaan rauhassa. Aluksi perustaja on myös itse paikan päällä perehdyttämässä toiminnan alkuun. Perustaja kertoo, että tukena toimii myös Facebook-ryhmä, jossa kokemuksia ja vinkkejä vaihdetaan. Lisäksi myöhemmin on tulossa käyttöopasvideoita.

”Sitä olen sanonut, että opettaja saa itse vähitellen tuoda siihen mukaan lisää elementtejä. Eli kun opettaja itse kokee, että ryhmä on nyt valmis ottamaan uusia asioita mukaan niin voi lisätä juttuja. Olen aloittanut niin yksinkertaisella ohjeella kuin, että jatkaa omaan tapansa opettamista, mutta tehtävien välissä antaa oppilaiden käydä esimerkiksi roikkumassa tangossa selkärangan suoraksi

telineessä. Se ensimmäinen askel on todella pieni ja siitä sitten vähitellen lisätään ja sillä tavalla, miten opettajasta tuntuu.”

Perustaja.

Kun kysyimme perustajalta, millaista palautetta LeaDosta on tullut opettajilta, hän kertoi palautteen olleen pääosin positiivista. Opettajat eivät olleet ottaneet esiin minkäänlaisia asioita siitä, ettei LeaDo olisi toiminut heidän luokassaan. Palautteiden myönteisyyden perusteella voidaan ajatella, että LeaDo toimii. Valmiita sisältömateriaaleja kaivataan opetuksen tueksi vielä lisää ja niitä onkin tulossa myöhemmin. Lisäksi perustaja kertoi tarinan eräästä oppilaasta, joka ei yllättäen tahtonutkaan mennä LeaDoon. Syyksi tähän he luokanopettajan kanssa pohtivat vierailevien henkilöiden paikallaolon luokassa. Perustaja pitääkin tärkeänä, että lapsi menee sinne omasta halusta eikä väkisin. Varmuutta haluttomuuteen osallistua LeaDon käyttöön ei kertomuksessa tule kuitenkaan ilmi. Voihan olla, että oppilas ei kokenut liikunnallisia taukoja tarpeellisiksi siinä kohtaa ja perustaja pohtiikin, että halu liikuntatauolle voi tulla ajan kanssa myöhemmin.

”Mitään semmoista negatiivista palautetta tai kritiikkiä tai toimimattomuusjuttuja ei ole tullut mistään suunnasta palautteena. Yksi oppilas totesi tuossa viime viikolla yhdessä luokassa, että hän ei halua käydä LeaDossa. Siinä kun opettajan kanssa mietittiin, että saattoiko se johtua siitä ekaluokkalaisella, että kun meitä vierailijoita oli siinä paikalla. Se satoi olla yksi syy, miksi hän ei sillä tunnilla halunnut käydä siinä. Sanoin opettajalle, että ei kannata pakottaa. Se saattaa tulla jossain vaiheessa se halu.”

Perustaja.

4.3.2 LeaDo ja opetussuunnitelma

Opettajat kokivat, että LeaDo tukee monipuolisesti opetussuunnitelman tavoitteita. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa mainitaan, että oppilaiden osallistuminen oman koulutyön suunnitteluun on hyvä tapa kehittää osallisuutta. Lisäksi oppilaita tulisi rohkaista muun muassa oppimisympäristöjen suunnitteluun ja niiden kehittämiseen (Pops, 2014, 35). Opettajat mainitsevatkin haastattelussa, että oppilaita voisi silloin tällöin osallistaa LeaDo-tehtävien suunnitteluun ja toteutukseen.

“Joskus voisi antaa oppilaidenkin keksiä niitä tehtäviä varsinkin isompien oppilaiden kanssa.”

Opettaja 2.

LeaDon perustaja kertoo, että LeaDon kehittämisvaiheessa hän oli yhdessä oppilaiden kanssa ideoinut ja toteuttanut sitten oppilaiden ideoita. Hänellä oli ollut käytössään ideavihko, johon oppilaat kirjoittivat ideoitaan ja niitä sitten toteutettiin. Osittain LeaDoa on kehitetty juuri oppilaiden ideoiden pohjalta. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan oppilaiden ajatusten ja ideoiden kuuntelu lisää osallisuuden tunnetta (Pops, 2014, 35).

“Mulla oli luokassa semmonen telinevaunuun narunpätkällä kiinni laitettu ruutuvihko, mikä oli 2B:n ideavihko. - - Sanoin, että sinne jokaiselta kaikki ideat, mitä vaan tulee. Eli toiveita ja ajatuksia, miten me voisimme tästä luokasta tehdä mielenkiintoisempi ja innostavampi oppimisympäristö. Kaikki ideat vaan sinne ja toteutetaan kaikki, mitkä vaan on mahdollisia.”

Perustaja.

LeaDossa olevat taskustot ovat numeroitu perusopetuksen opetussuunnitelman laaja-alaisten osaamisalueiden mukaisesti. Taskustoissa olevat numerot yhdestä seitsemään ovat näitä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Numerot kahdeksan ja yhdeksän ovat taas perustajan omia lisäyksiä taskustoon. Taskustoihin on tarkoitus tulla tulevaisuudessa sellaisia valmiita materiaaleja, jotka tukevat näitä laaja-alaisia osaamisen tavoitteita entistä enemmän. Tällöin opettajan ei tarvitse miettiä erikseen, tuleeko kaikki laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täytetyiksi, kun ne ovat osana opetusta taskustoissa.

“Sitten noi taskustot on värikoodattu opetussuunnitelman laaja-alaisten tavoitteiden mukaan. Ensimmäiset seitsemän on nämä laaja-alaiset tavoitteet, sitten kasi ja yksi on minun omat lisäykset sinne. Se, että opettaja voi välillä rakentaa jonkun oppimiskokonaisuuden näitten laaja-alaisten tavoitteiden näkökulmasta ja taas

välillä voi ottaa niin, että valitsee jonkun sisältötavoitteen ja menee vaikka jonkun oppiaineorientaation mukaan.”

Perustaja.

Opettajat mainitsevat useaan otteeseen LeaDon monista mahdollisuuksista ja siitä, kuinka monipuolisesti oppimiskeskusta voidaan käyttää. LeaDon perustaja kertoo, että taskustoja voidaan käyttää myös niin, että mennään jonkun oppiaineen sisältöalueiden mukaan ja laittaa kaikkiin taskustoihin niitä tukevia tehtäviä. Opettaja voi myös luoda taskustoihin joskus isomman oppimiskokonaisuuden, joka pohjautuu laaja-alaisiin tavoitteisiin. LeaDon perustaja puhui haastattelussa opetussuunnitelmasta ja siitä, kuinka tämä oppimiskeskus tukee uudessa opetussuunnitelmassa mainittuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

“Sitä voidaan käyttää äärettömän monella tavalla ja sillai että opettaja voi itse valita ne mallit ja muodot, miten käyttää. Tämä antaa mahdollisuuden jäsentää sillä helpolla tavalla laaja-alaisia juttuja. Siinä voi ottaa johonkin oppimisprosessiin näkökulmaksi yhden laaja-alaisen tavoitteen ja siitä jäsentää sen oppimisprosessin.”

Perustaja.

Opettajat 1 ja 2 kertovat haastattelussa, että tekevät lähes kaikki materiaalit LeaDon sisälle vielä itse. Kun kysyimme laaja-alaisen tavoitteiden toteuttamisesta, he kertoivat, että niiden toteutuminen on vielä tässä vaiheessa kiinni opettajista itsestään ja siitä, millaisia materiaaleja opettaja taskustoihin laittaa. Kuitenkin valmiiden materiaalien kautta laaja-alaisen tavoitteiden toteuttaminen tulee olemaan opettajille helpompaa. Opettajat mainitsevat, että LeaDo tukee laaja-alaisen osaamisen tavoitteita muutenkin kuin tehtävien avulla, sillä se tukee niitä myös välillisesti. Opettaja 2 mainitsee, että LeaDo tukee esimerkiksi hyvinvointia ja terveyttä, joka luultavasti tulee liikunnan lisääntymisen kautta.

“Mutta kun sitä valmista materiaalia ei ole, niin se on opettajasta itsestä kiinni, että miten hyvin se LeaDo itsessään toteuttaa jotakin laaja-alaisia tavoitteita.”

Opettaja 2.

“Mutta kyllähän se tämmöstä hyvinvointia ja terveyttä ja monia muita sillain välillisesti kyllä tukee.”

Opettaja 2.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 1. -2. luokan laaja-alaisissa tavoitteissa on muun muassa *L3: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*, jossa kerrotaankin, että koulussa opitaan turvallisuuteen, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtimiseen sekä arjen hallintaan ja sujumiseen liittyvistä asioista. (Pops, 2014, 100.)

Kun kysyimme haastatteluissa opetussuunnitelmasta ja sen tavoitteiden tukemisesta, opettajat mainitsivat myös vuorovaikutustaitojen kehittymisen LeaDon avulla. Opettajien 1 ja 2 mukaan LeaDo tukee yhdessä tekemistä toiminnallisuuden kautta. Liikkeen ja toiminnan lisääntymisen seurauksena opettajat kokivat erityisesti oppilaiden rohkeuden lisääntyneen. Lisäksi opettajat mainitsevat, että LeaDo tukee lasten osallisuutta. Myös LeaDon perustaja mainitsi, että vuorovaikutustaitojen harjoittamiseen LeaDossa on erittäin hyvät välineet, kuten draama- ja digivälineistö. Opettaja 2 mainitseekin esimerkkinä, että tulevaa välineistöä voitaisiin hyödyntää yhdessä kummioppilaiden kanssa.

“Green screen on varmaan semmonen, että ykkösten kanssa kummien kanssa sitten sitä tehdään. Että se on ihan uutta teknologiaa meille. Seki vaikutti kyllä tosi hauskalle.”

Opettaja 2.

“Onhan se iso muutos siihen, kun aattelee että mentäs vaan pulpettiin ja oltais siellä pulpetissa ja siinä voi vähän niinku piiloutua sinne taakse. Nyt ne lähtee liikkeelle, niin kyllä se rohkeutta oppilaissa varmasti lisää.”

Opettaja 1.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) puhutaan paljon siitä, että opettajan tulisi hyödyntää monipuolisesti erilaisia työtapoja opetuksessa. Oppimiseen saa iloa ja onnistumisen kokemuksia, kun työtapoja vaihdellaan. Toiminnalliset ja kokemukselliset työtavat, liikkuminen ja eri aistien käyttö lisäävät oppimiseen liittyvää elämyksellisyyttä ja

vahvistavat merkittävästi oppilaiden motivaatiota. (Pops, 2014, 30.) Opettajat kertoivat, että LeaDoa voidaan käyttää myös niin, että oppikirjoja ei käytettäisi ollenkaan. Kuitenkin he käyttävät monipuolisesti sekä oppikirjoja ja toiminnallisia harjoituksia.

“LeaDon tavoitteena on, että pystyttäis opettaa ilman oppikirjoja, että ne oppisisällöt olisi siellä taskustoissa tehtävinä ja erilaisena toimintana.”

Opettaja 1.

“Nähtäisiin se oppikirja yhtenä työkaluna mutta se ei olisi kaikki.”

Perustaja.

“LeaDo vastaa nimenomaan tähän uuden opetussuunnitelman toimintakulttuurin haasteisiin.”

Perustaja.

4.3.3 Eriyttäminen ja erilaiset oppijat

Opettajilla oli paljon kokemuksia sekä ylös- että alaspäin eriyttämisestä LeaDon avulla. Opettajat kokivat, että eriyttämistä on helpompaa toteuttaa, kun apuna on LeaDo – oppimiskeskus. Lisäksi vastauksista kävi ilmi, että Leadossa on paljon erilaisia tapoja eriyttää. Esimerkiksi opettajat käyttivät eri tasoisia oppimispolkuja samaan teemaan liittyen tai oppilaat saivat suorittaa samaa oppimispolkua tehden vain osan tehtävistä.

“Se antaa hirveesti mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja siihen, miten sitä eriyttämistä voidaan toteuttaa.”

Opettaja 1.

“Esimerkiksi voi tehdä tietynlaiset tasoryhmät oppilaista ja sanoa, että te, jotka osaatte lukea hyvin, niin te teette vaikka vihreää polkua. Ja sitten, kun tietää että te ette osaa vielä lukea, niin te teette vaikka sinistä polkua. Vaikkapa näin voi tehdä. Sitten niissä kaikissa on kuitenkin samaan teemaan liittyviä tehtäviä, mutta eri tasoisia. Tai sitten se voi olla niin, että kaikki suorittaa sitä samaa polkua, mutta toiset tekevät vain osan niistä.”

Opettaja 2.

Oppilaita voidaan siis jakaa erilaisiin ryhmiin ja laittaa tekemään eri polkuja, joissa on eri tasoisia tehtäviä. Taskustoja on neljä erilaista, eli oppilaat voidaan jakaa jopa neljään eri tasoiseen ryhmään. Toinen tapa on tehdä niin, että yhdessä polussa on ykkösestä yhdeksään tehtäviä muuttuen aina haastavammaksi. Alkupäässä on helpompia tehtäviä ja mitä pidemmälle polussa ehtii, sitä haastavimmiksi tehtävät muuttuvat. Nämä olivat pari tapaa, joilla opettajat olivat eriyttäneet luokassa.

Sekä opettajien että LeaDon perustajan vastauksista tuli tuntu, että eriyttämistä tehdään niin vaihtelevilla tavoilla, että oppilaille ei pääse tulemaan tunnetta siitä, että tekisivät aina niitä kaikista helpotetuimpia tehtäviä. Jos eriyttämistä tehtäisiin aina juuri samalla tavalla, oppilaat voisivat ehkä huomata asian selkeämmin. Taskustoissa ei kuitenkaan ole eroteltu oppilaille haastavuustasoa heille näkyvin elementein, kuten esimerkiksi tähtien kuvilla. On aina opettajasta kiinni, minkä polun hän ohjaa oppilasta tekemään. Oppilaat saavat edetä poluissa omaa tahtiaan ja opettajille jää aikaa auttaa niitä, jotka eniten apua tarvitsevat. Luokkatilanteita voidaan järjestää myös siten, että opettaja tukee joko puolta luokkaa kerrallaan tai sitten keskittyy yksittäisiin oppilaisiin tilanteen mukaan.

“Esimerkiksi niin, että puolet ryhmästä opiskelee keltaista polkua. - - Esimerkiksi kertotaulupolku, jossa tehdään kaikki tehtävät parin kanssa. Silloin opettaja ei tarvitse niin paljon olla siinä ohjaamassa. Sitten se toinen puoli luokasta tekee punaista polkua, jossa voidaan käydä läpi sellaista asiaa jossa oppilaat tarvitsevat enemmän ohjausta ja opettajan apua. Tällöin opettaja ehtii auttamaan enemmän, kun siinä on vain se puoli luokkaa opetuksen kohteena.”

Perustaja.

“Sitten jos on vaikka laajempi kokonaisuus niin voi sen isomman prosessin miettiä niin, että keltainen taso on ikään kuin helpoin taso. Kun tämä on suoritettu, niin

edetään seuraavalle tasolle eli punaiselle. Ja sitten seuraava, eli sininen taso, on vielä haastavampi ja viimeinen vihreä taso on kaikista haastavin. Voidaan tehdä se eriyttäminen joko värien tai numeroiden avulla.”

Perustaja.

Kuten motivaation käsittelyn yhteydessä tuli jo ilmi, LeaDo tukee monenlaisia oppijoita, eritoten vilkkaampia ja liikettä tarvitsevia lapsia. Opettajat 1 ja 2 ovat kuitenkin selkeästi sitä mieltä, että tämä toimintatapa innostaa kuitenkin tasapuolisesti kaikkia oppilaita, myös niitä arempia. Tästä olikin esimerkki *LeaDo erilaisten taitojen kehittäjänä* –kappaleessa, jossa oppilaan rohkeudessa tapahtui suuri muutos LeaDon myötä. Kuitenkin LeaDo auttaa rauhoittamaan ja purkamaan ylimääräistä energiaa juuri vilkkaiden oppilaiden kohdalla ja liikunnalliset tehtävät vaikuttavat vahvasti heidän motivaatioonsa. Perustajakin on sitä mieltä, että LeaDo on tarkoitettu tasapuolisesti jokaisen oppilaan tarpeisiin eikä se leimaa oppilaita, vaan on luonnollista, että oppilaat valitsevat itselle kulloinkin sopivat välineet.

”Tämä ei ole pelkästään niille motorisesti levottomille tai villeille lapsille, vaan kyllä se motivoi ja innostaa kaikkia ja kaikenlaisia oppijoita ihan selkeästi.”

Opettaja 2.

”Ja erityisesti justiiinsa ne vilkkaat oppilaat, jotka tarvii sitä liikettä ja liikuntaa, että se rauhoittaa. Motivaatio ja keskittyminen erityisesti näillä huomattavasti paranee.”

Opettaja 1.

”Koska LeaDo on ihan jokaista oppilasta varten ja se vähentää semmosta leimautumista, että joku tekee eri tavalla. Tavallaan siinä se ajatus onkin, että välillä joku tekee jotakin ja toinen tekee toista ja oppilaat oppii itse valitsemaan asioita. Ei tarte niinkun hävetä, että käyttää välillä erilaisia välineitä.”

Perustaja.

Erilaisten oppijoiden tukeminen näkyy liikunnallisuuden lisäksi vahvana opetuksen toiminnallistamisena, missä käytetään vaihtelevia muotoja oppia ja ilmaista itseään. Perustaja huomauttaa, että se avustaa tasapuolisesti kaikkia. Vastauksista näkyy myös se, että oppilaat pohtivat itse, kuinka saavat parhaan hyödyn opittavasta asiasta. Oppilaat eivät keskity toisten

tekemisiin vaan ainoastaan omaan toimintaan. Jokainen voi tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja toimia näiden mukaan kehittämällä ja hyödyntämällä omia taitoja.

”LeaDon avulla opettajan on helppo mahdollistaa oppilaille, että he voivat valita esimerkiksi muotoja, miten ottaa joku asia haltuun. Esimerkiksi joku voi käyttää green screeniä ja jotkut nukketeatteria.” - - ”Se on tasapuolinen avustaja kaikille, että joku saa LeaDon avulla rohkeutta, jollakin selkeytyy se mitä pitää tehdä seuraavaksi ja osaa keskittyä siihen. Joku toinen saa taas ratkaisun siihen, että hän saa sen energian purettua eteenpäin vieväksi motivaatioksi ja työrauhaa itselleen. Kun siellä luokassa on niin monenlaisia oppijoita, niin LeaDo vastaa juuri erilaisten oppijoiden tarpeisiin.”

Perustaja.

Perustajalle on tärkeää kehittää LeaDoa jatkuvasti ja hän pyrkii vastaamaan muuttuviin oppimisen tarpeisiin. Tämän päivän opettajuudessa onkin tärkeää olla ajan hermolla, olla valmis menemään oman mukavuusalueen ulkopuolelle ja kokeilla uutta. Tällä ajatuksella pyritään menemään avoimin mielin kohti parempaa ja kaikkia huomioivaa opettajuutta.

“Pyritään saamaan aina vaan paremmaksi systeemit, koska meillä on ajatuksena se, että me halutaan sytyttää jokaiselle se rakkaus oppimiseen, koska se elinikäisen oppimisen mentaliteetti on se, mitä tänä päivänä tarvitaan. Oppimishaluinen yksilö löytää tiensä ja väylänsä yhteiskunnassa eteenpäin, että ei syrjäydy. Se on se iso tavoite.”

Perustaja.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 LeaDo vaikuttaa oppimismotivaatioon

Motivaation sytymisellä on tärkeä osa lapsen koulupolkua ja motivaatiolla on myös suuri merkitys koko elämän kestävässä jatkuvan oppimisen maailmassa. Ruohotie (1998) kertoo, että motivaatio määrää sen, mihin ihmisen mielenkiinto suuntautuu ja millä aktiivisuudella ja innokkuudella tämä tehtäviään suorittaa (Ruohotie, 1998, 41-42). Kun lapsi on motivoitunut siitä, mitä tekee, toiminta on mielekästä ja näin vaikuttaa positiivisesti oppimistuloksiin ja kokemuksiin oppimisesta.

Haastatteluissamme opettajat kommentoivat heti, että LeaDo on vaikuttanut huomattavasti oppilaiden motivaation lisääntymiseen liikunnan avulla. Kukaan haastateltavistamme ei kertonut, että motivaatio ei olisi kasvanut jollakin oppilaalla, vaan yleisesti LeaDo on nostanut motivaation tasoa kaikilla oppilailla. Erityisesti opettajat korostivat sitä, että LeaDosta ovat hyötäneet kaikenlaiset oppijat, eikä ainoastaan liikunnallisesti taitavat lapset, mitä opettajat myönsivät pohtineen etukäteen. Lyhyetkin liikkumistauot opiskelun välissä auttavat oppilaita keskittymään ja motivoitumaan siihen, mitä ollaan tekemässä. Juuti ja Lavonen (2018) kertovat erilaisten työtapojen käytöstä opetuksessa. Heidän mukaansa opettajan valitsemilla työtavoilla on paljon vaikutusta siihen, kuinka hyvin oppilaiden motivaatio pysyy yllä koko oppimisprosessin ajan (Juuti & Lavonen, 2018, 204-206).

LeaDon myötä oppilaat ovat haastateltavien mukaan kehittyneet eri koulutyöskentelytaitojen osa-alueissa. Motivaation kasvaminen on luultavimmin vaikuttanut suotuisasti niiden kehittymiseen ja parantumiseen. Näitä ovat muun muassa organisointitaidot, omien ajatusten ja oppimisen jäsentelyn taidot, oman vuoron odottaminen, keskittymiskyky, kärsivällisyys sekä omatoimisuus. Esimerkkinä opettajat mainitsivat entiseen nähden oppilaiden tekevän tehtäviä reippaammin ja turha liikehdintä oli jäänyt pois. Kahrin (2003) mukaan liikunnan avulla opitaan monia samoja taitoja, mitä haastateltavatkin kertoivat. Fyysisten taitojen lisäksi liikunta opettaa lapselle vuoron odottamista, sääntöjen noudattamista ja toisten huomioon ottamista (Kahri, 2003, 39). Oppilaat jaksoivat työskennellä pitkäjänteisemmin ja tehtäväsuuntautuneemmin LeaDo –oppimiskeskuksen tultua luokkaan.

Opettajat kertoivat, että työrauha on parantunut luokassa LeaDon myötä. Kun oppilaat ovat motivoituneita tehtävästä, työrauha säilyy hyvänä. Opettajat kertoivat myös, että oppilaat ovat

olleet niin innostuneita LeaDosta, että ovat vieneet liikuntatehtäviä kotiin osaksi kotitehtäviä. Tästä voidaankin päätellä, että LeaDo motivoi oppilaita paljon. Myös Lerkkanen ja Pakarinen (2018) ovat korostaneet motivaation merkitystä oppimisessa. Heidän mukaansa olisi tärkeää, että oppilaat olisivat motivoituneita koulunkäyntiä kohtaan, jotta he jaksaisivat tehdä koulutehtävät hyvin ja pääsisivät oppimistavoitteisiin (Lerkkanen & Pakarinen, 2018, 181).

LeaDon monipuolisuus vaikuttaa oppilaiden motivaatioon positiivisesti. Sen avulla voidaan tehdä paljon erilaisia harjoituksia ja välijumppiakin voi soveltaa ja tehdä eri tavoilla. Lisäksi opettajat lisäävät uusia liikuntavälineitä LeaDoon aika ajoin. Tämäkin vaikutti olevan syynä siihen, että oppilaat pysyivät motivoituneina. Gottfriedin (2018) mukaan luovat ja monipuolisesti vaihtelevat oppimisympäristöt vaikuttavat erityisesti motivaation kasvuun oppilaille (Gottfried, 2018, 463).

Haastattelujen perusteella voidaan siis todeta LeaDon vaikuttavan suurella määrällä oppilaiden motivaation syntymiseen ja ylläpitämiseen. Sen avulla oppilaat oppivat välillisesti monia erilaisia koulutyöskentelytaitoja ja LeaDo lisää liikunnallisuutta jokapäiväiseen arkeen.

5.2 LeaDo oppilaiden taitojen kehittäjänä

Motivaation lisääntyminen LeaDon avulla näkyy siis vahvasti koulutyöskentelytaitojen parantumisena, joihin kuuluivat työrauhan ja keskittymisen lisääntyminen, oman oppimisen jäsentäminen, toiminnanohjauksen parantuminen, kärsivällisyyden sekä oman vuoron odottamisen harjoittelu. Lisäksi LeaDo kehittää myös muita taitoja toiminnallisuuden kautta.

Opettajien kokemusten mukaan LeaDo on lisännyt oppilaiden päivittäistä liikuntaa huomattavasti koulupäivän aikana, mikä on johtanut kehonhallintataitojen kehittymiseen ja lihaskunnan kasvamiseen. Tämä muutos oli selkeä, kun verrattiin oppilaiden taitoja siihen, jolloin LeaDo ei ollut vielä luokassa. Syväoan ym. (2012) mukaan hyvä kestävyyskunto ja liikunta vaikuttavat aivojen hapensaantiin ja verenkiertoon. Sitä kautta ne ovat yhteydessä tiedolliseen suoriutumiseen ja parempaan koulumenestykseen (Syväoja, Kantomaa, Laine, Jaakkola, Pyhältö & Tammelin, 2012, 5-6). Liikkuminen tukee lapsen kokonaisvaltaista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia (Syväoja ym., 2012, 5-6, McLean & Butler-Jones, Feather, 2005, 121).

Tämä on tärkeä ja paljon puhuttu aihe nykypäivän koulumaailmassa, koska heikkokuntoisia oppilaita on yhä enemmän. Syväoan ym. (2012) tutkimus osoittaa, että liikunnan lisääminen lasten koulupäivään voi ehkäistä tulevilta sairauksilta, mutta sillä on myös paljon muita positiivisia vaikutuksia (Syväoja ym., 2012, 23-29). Liikunnan lisääminen onkin todella tärkeää tukemaan liikunnallisten taitojen kehittymistä jokaisessa koululuokassa. Huomattavaa oli lisäksi se, että osa oppilaista oli ottanut LeaDon innoittamat liikuntatehtävät mukaan kotitehtävien pariin. LeaDo on siis innostanut liikunnallisen aktiivisuuden lisäämistä myös koulun ulkopuolella. LeaDo lisää liikuntaa luonnollisesti koulupäivään ja oppilaat näyttävät tarvitsevan sitä todella paljon. Suran (1999) mukaan lapsella onkin luontainen tarve toimia ja lähteä liikkeelle (Sura, 1999, 223-226).

LeaDo tarjoaa mahdollisuuksia monipuolisilla liikuntavälineillään vaihtelevien toimintaterapeuttisten harjoitteiden tekoon. Harjoitteiden avulla voi haastatteluaineiston perusteella saada apua myös tunteidenhallintaan opettajan ohjauksen avulla. Huismanin ja Nissisen (2005) tutkimus tukee sitä, että liikunta auttaa lasta käsittelemään ja nimeämään tunteita. Se on tärkeää etenkin oppimisvaikeuksia omaavalle lapselle (Huisman & Nissinen, 2005, 32-33).

Eryityisesti LeaDo on opettajien kokemusten mukaan kasvattanut oppilaiden rohkeutta, sosiaalisia taitoja ja aktiivisuutta. Vaikka LeaDossa tehdään yksin omaa liikuntasuoritusta, siinä ollaan huomaamatta esillä ja lähdetään toistuvasti liikkeelle oman pulpetin takaa. Tämä opettajien kokemusten mukaan kasvattaa oppilaiden rohkeutta olla esillä luonnollisella ja huomaamattomalla tavalla. Liikunta tukee Huismanin ja Nissisen (2005) mukaan lasten ja nuorten kasvuprosessia. Liikunnassa onnistumiset tukevat myönteisen minäkäsityksen ja itsetunnon kehittymistä (Huisman & Nissinen, 2005, 25-27, 221).

LeaDon mukana tuleva draama- ja digivälineistö tukee entistä enemmän vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja luovaa ilmaisua. Opettajilla ei haastattelun aikana ollut vielä kokemuksia niiden käytöstä ja olisi mielenkiintoista tietää, kuinka niitä hyödynnetään opetuksessa. Heikkisen (2002) mukaan draama monipuolistaa opetusta ja oppilas on draamassa aktiivinen osallistuja. Oppiminen perustuukin oppilaan omalle kokemusmaailmalle, mikä tekee oppimisesta merkityksellistä. Myös digitaalisuus on yhä enemmän lasten kokemusmaailmaa, mitä on hyvä lähteä rohkeasti hyödyntämään opetuksessa (Heikkinen, 2002, 41-42, 138 & Heikkinen, 2017, 95). Onkin hienoa, että LeaDo kehittää

välineistöä vastaaman nykypäivän koulumaailman tarpeisiin ja opettajat lähtevät rohkeasti kokeilemaan uutta.

5.3 Opettajien kokemukset LeaDosta

Opettajat kokevat LeaDon sekä oman opetuksen että oppilaiden oppimisen edistäjänä. Se toimii työskentelyn tauottajana ja rytmittäjänä. Monipuolisen välineistön ja taskustojen avulla sillä onnistuu toteuttaa laajuudeltaan vaihtelevia oppimiskokonaisuuksia tukien opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista halutulla tavalla.

Jotta opetus toimii LeaDon avulla, sen käytösäännöt on tehtävä oppilaille selviksi ja huolehdittava turvallisuusasioista. Opettajat painottivat, että liikuntatunnin toimintatavat on erotettava luokkatoiminnasta ja LeaDon käyttö on tehtävä selkeäksi rutiininomaiseksi toiminnaksi lapsille. Tämä olikin opettajien kokema alun haaste, johon tulee käyttää aikaa. Uusia välineitä opettajat ottavat käyttöön ja opettavat oppilaille pikkuhiljaa, niin että ne tulevat heille tutuiksi. Sääntöjen noudattaminen on LeaDossa tärkeää, mutta on myös huomattava, että sen käyttäminen tulee lähteä oppilaan omasta halusta, jotta sillä on merkitystä motivaation lisääjänä.

Wentzel (2018) on samaa mieltä siinä, että opettajan on tärkeää tehdä säännöt selviksi oppilaille, koska se lisää luokan yhteisöllisyyttä (Wentzel, 2018, 313). Lapsen oppimiskykyä tukee myös Webster-Strattonin (2011) mielestä turvallinen oppimisympäristö, jossa lapsi tietää mitä häneltä odotetaan. Rutiinit ja yhteiset säännöt tukevat oppimista (Webster-Stratton, 2011, 51-53).

Yksi meitä kiinnostavista aiheista oli, kuinka LeaDo tukee Perusopetuksen opetussuunnitelmaa (2014) ja laaja-alaisen osaamistavoitteiden toteutumista luokassa. Erityisesti LeaDon huomattiin tukevan laaja-alaista osaamisaluetta *L3: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot* liikunnan avulla. Myös *L2: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu* -tavoite nousi esille yhdessä tekemisen ja monipuolisen itseilmaisun yhteydessä. (POPS, 2014, 21-22.)

Opettajat kokivat, että LeaDo lisää etenkin osallisuutta, sillä se innostaa myös oppilaita tekemään ja ideoimaan. Opettaja pystyy hyödyntämään taskustoja monipuolisella tavalla.

Niiden avulla voidaan rakentaa vaihtelevia oppimiskokonaisuuksia joko sisältöalueen tai laaja-alaisen osaamistavoitteen ympärille. Taskustoihin materiaalit on tähän asti keksitty itse, mutta jatkossa valmis materiaali helpottaa opettajan työtä. Lisäksi LeaDo tukee opettamista ilman oppikirjoja. Lerkkasen ja Pakarisen (2018) mukaan opettaja voikin vaikuttaa opetuksen selkeällä organisoinnilla oppimismotivaatioon niin, että jokaiselle on tarjolla yksilöllisiä ja innostavia tehtäviä (Lerikkanen & Pakarinen, 2018, 191-192).

Huismanin ja Nissisen (2005) mukaan toiminnalliset menetelmät opetuksessa tukevat erityisesti niitä lapsia, joilla on heikommat verbaalis-kognitiiviset taidot. Tietojen oppimisesta tulee kokonaisvaltaisempaa ja käsitelty asia avautuu lapselle eri tavalla, kun hän pääsee prosessoimaan asiaa kinesteettisesti. (Huisman & Nissinen, 2005, 31.) Opettajat kokivatkin, että LeaDo tukee erilaisia oppijoita ja antaa tukea paljon eriyttämiseen. Se helpottaa ja antaa mahdollisuuksia eriyttää niin ylös- kuin alaspäin.

Eriyttämistä voidaan toteuttaa ohjaamalla oppilaita tekemään eri tasoisia oppimispolkuja. Oppilaiden tehdessä tehtäviään omaa tahtiaan taskustoista opettajalla jää enemmän aikaa auttaa eniten tukea tarvitsevia oppilaita. Kun oppilas on selvinnyt helpoimman tason tehtävistä, hän voi siirtyä itsenäisesti aina haastavammalle tasolle tilanteen mukaan. Eri tasoiset tehtävät ja polut on merkattu eri värikoodein ja numeroin. Lisäksi opettaja voi valtavasti vaihdella eriyttämisen tapoja, eikä eritasoisia oppimispolkuja ole tehty oppilaille näkyviksi esimerkiksi erilaisin luokituksin. On normaalia, että oppilaat tekevät eri verran tehtäviä ja osa suorittaa eri väristä polkua.

LeaDo on tarkoitettu tukemaan ja innostamaan tasapuolisesti jokaisen oppilaan tarpeita. LeaDo tukee etenkin liikuntaa kaipaavia lapsia, mutta myös niitä, joita liikunta ei niin paljoa kiinnosta. LeaDo sopii niin vilkkaille kuin aremmillekin lapsille. Toiminnassa painotetaan sitä, että jokainen saa tehdä oman tasonsa mukaan omassa rauhassa. Vahva toiminnallisuus tukee kaikenlaisia oppijoita ja monipuolinen välineistö antaa mahdollisuuden ilmaista itseään ja ottaa uusi asia haltuun itselle sopivalla tavalla. LeaDon päätavoitteena onkin löytää jokaiselle oma oppimisen ja uteliaisuuden riemu, mikä kantaisi elinikäisen oppimisen mentaliteettiin.

6 POHDINTA

Tutustuttuamme LeaDo –oppimiskeskukseen osana luokkatyöskentelyä kiinnostuimme aiheesta paljon ja halusimme lähteä tekemään siitä tutkimusta. LeaDon toiminta-ajatus onkin avautunut meille hyvin ja uskomme sen toimintaan entistä enemmän. Tutkimustulokset osoittautuivat pääosin positiivisiksi ja uskomme, että LeaDo todellakin toimii ja lisää lasten kouluinnostusta sekä oppimisen mielekkyyttä. Nämä asiat ovatkin tärkeitä nykyään, jotta saadaan lapsille pienestä lähtien se ajatus, että oppiminen on mukavaa ja mielekästä. Kun lapsille saadaan positiivisia oppimisen kokemuksia, heidän motivaationsa kasvaa ja halu oppia uutta on suuri. Elinikäisen oppimisinnostuksen saaminen oppilaille on meille iso ja tärkeä asia, johon haluamme pyrkiä tulevana luokanopettajina.

Teimme pilottitutkimuksen LeaDo-luokassa, jolloin mielessämme oli muutamia kysymyksiä sen mahdollisia haasteita. Pohdimme muun muassa sitä, häiriintyykö joku oppilas liikuntatehtävien aikana ja ohjautuuko keskittyminen pois itse opiskelusta. Lisäksi jäimme pohtimaan, motivoiko LeaDo tasapuolisesti kaikenlaisia oppilaita. Opettajien mukaan kaikenlaiset oppijat motivoituivat liikunnasta tehtävien välillä, vaikka aluksi hekin olivat huolestuneita siitä, motivoiko LeaDo ainoastaan liikunnallisia oppilaita. LeaDo motivoi jokaista oppilasta ja vaikuttaa positiivisesti tehtävään keskittymiseen ja siitä hyvin suoriutumiseen.

Oppilaiden motivaation kasvusta kertoo myös se, että opettajien mukaan oppilaat suoriutuivat tehtävistä nopeammin ja paremmin kuin ennen LeaDon tuloa luokkaan. Voidaan siis päätellä, että liikunnalliset välipysäkit tehtävien tekemisen ohella vaikuttavat hyvin positiivisesti oppilaiden koulusta suoriutumiseen ja motivaation säilymiseen. Tämä on erittäin tärkeää, sillä jokainen opettaja haluaa saada oppilaat löytämään ja tuntemaan oppimisen riemun.

Halusimme kuulla juuri opettajien kokemuksia LeaDo –oppimiskeskuksesta ja aineistonkeruun toteutimme teemahaastatteluna. Kasvokkain tehdyssä haastattelussa oli mukava ja vuorovaikutteinen ilmapiiri. Ääniviestien välityksellä tehty haastattelu oli erilainen, mutta toimi tässä tutkimuksessa hyvin. Molemmat tavat olivat varsin toimivia ja sopivat meidän tutkimukseemme. Saimme kaikilta haastateltavilta kiinnostavia ja kattavia vastauksia uudesta tavasta liittää toiminnallisuus osaksi jokapäiväistä kouluarkea.

Haastattelun perusteella opettajat kokivat, että LeaDo helpottaa opettajan työtä monipuolisesti. Se tuo eriyttämiseen paljon mahdollisuuksia ja tukee opetussuunnitelman toteuttamista. Pohdimme etukäteen myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden liittämistä osaksi LeaDoa. Opettajat kertoivat, että taskustot ovat koodattu niiden mukaan ja opetukseen on helppo sisällyttää niitä vaihtelevilla tavoilla. Lisäksi opettajat mainitsivat, että LeaDo tukee myös välillisesti monia perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita.

Tutkimuksemme mukaan liikunnan ja toiminnallisuuden lisääminen vaikuttaa positiivisesti lasten oppimismotivaatioon, koulutyöskentelytaitojen, vuorovaikutustaitojen sekä liikunnallisten taitojen kehittymiseen. Opettajien kokemukset LeaDon käytöstä olivat pääosin myönteisiä ja heidän mukaansa LeaDo toimii hyvin osana koulupäivää. Tutkimuksen myötä olemme huomanneet, että toiminnallisuuden lisääminen koulupäivään ei ole haastavaa, vaan pienilläkin asioilla saadaan oppimiseen mielekkyyttä ja aktivoitua toimintaa.

Pro gradu -tutkielmamme työstäminen sujui hyvin ja tekeminen oli luontevaa yhdessä. Siihen vaikutti varmasti se, että meillä oli yksi aiempi yhteinen tutkimus taustalla. Kandidaatin tutkielmassa huomasimme, kuinka tärkeänä leikillistä toimintaa pidetään uusien asioiden oppimisessa. Myös uusi opetussuunnitelma (2014) painottaa yhä enemmän leikkiä ja toiminnallisuutta oppimisen työtapoina. Toiminnallisuus ja sen hyödyntäminen opetuksessa kiinnostivat meitä edelleen ja halusimme tutkia sitä uuden oppimisinnovaation kautta.

Yhdessä tekemisen rikkaus on mielestämme ollut se, että molempien näkökulmat ja ajatukset tulevat esille ja oma näkemys asioista laajenee. Tutkimuksen tekemisen eri vaiheissa on antoisaa keskustella ja saada tukea itseä mietityttäviin asioihin. Ajattelemmekin, että paritutkijuudessa harjoittelemmekin jopa samoja asioita, mitä yhteisopettajuudessakin tarvitaan, kuten esimerkiksi yhdessä suunnittelua, vastuunjako ja aikataulutusta. Toisaalta yhdessä tekemisessä on omat haasteensa, sillä jokaisella on oma tapansa kirjoittaa ja tehdä tutkimustyötä. Mielestämme tässä tapauksessa erilaiset tavat täydensivät lopputulosta, eivätkä hidastaneet etenemistä.

Valitsimme tutkimuksen kohteeksi meitä paljon kiinnostavan aiheen. Olimme innostuneita aiheesta alusta alkaen, mutta tutkimuksen aikana ja loppua kohden mielenkiintomme lisääntyi sitä kohtaan entistä enemmän. Aiheemme on ajankohtainen ja tutkimuksemme kiinnostaa varmasti kaikkia innovatiivisia opettajia kokeilemaan uutta.

6.1 Haasteita ja jatkotutkimusaiheita

Yhtenä kiinnostavana jatkotutkimusaiheena voisi olla, kuinka LeaDo pysyy kehityksen mukana muuttuvassa koulumaailmassa. Pohdimme myös sitä, että jaksavatko oppilaat innostua LeDosta aina uudelleen vai voiko innostus hiipua ajan myötä. LeaDon perustaja kertoi, että telineeseen on tulossa uusia välineitä, kuten monenlaisia draama- ja digivälineitä. Olisi mielenkiintoista tietää, kuinka uudet välineet toimivat ja vastaavatko LeaDoon liitetyt digivälineet uuden opetussuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. Digitaalisuus ja teknologian hyödyntäminen opetuksessa on lisääntynyt huomasti viime aikoina ja luultavasti se tulee lisääntymään yhä enemmän tulevaisuudessa. Tulevaisuuden haasteena voikin olla kehittää opetukseen tarkoituksenmukaisia teknologian hyödyntämiseen suunnattuja välineitä lisää.

Pohtiessamme muita LeaDon haasteita, mieliimme heräsi kysymys siitä, sopiiko tämä uusi innovaatio kaikenlaisille opettajille. Jokainen opettaja on erilainen ja jokaisella opettajalla on omat arvot ja mallit siihen, kuinka opettaa oppilaitaan. Jokainen opettaja käyttää opetuksessaan niitä metodeja ja työtapoja, jotka tämä itse kokee merkityksellisiksi oppilaiden oppimisen kannalta. Pohdimmekin sitä, että vaatiiko LeaDon käyttö tietynlaisen opettajan, jotta se toimisi merkityksellisellä tavalla. LeaDo –oppimiskeskuksen käyttö vaatii kuitenkin jonkin verran opettajan omaa työtä, panostusta ja järjestelyjä. Mielestämme LeaDo vaatii, että opettaja on kiinnostunut oppilaiden liikunnan lisäämisestä, seisoo tämän toimintamallin takana ja on innostunut tästä uudesta innovaatiosta. Tällöin opettaja antaa innostavan mallin myös oppilaille, mikä kannustaa näin liikkumaan.

LeaDo innostaa osaltansa oppimiseen leikillisyytensä kautta. Luulemme, että oppilaat saavat parhaan hyödyn LeDosta, kun opettaja osaa innostaa heittäytymään ja oppimaan uudella tavalla. Jäimmekin hieman pohtimaan sitä, sopiiko LeaDo vain sellaisille opettajille, jotka ovat innostuneita liikunnasta ja leikistä osana opetusta. Haastattelimme kolmea opettajaa ja heillä kaikilla oli innostunut asenne LeaDoa kohtaan. Olisikin mielenkiintoista tutkia, millaisia vastauksia olisimme saaneet, jos meillä olisi ollut suurempi joukko erilaisia opettajia haastateltavina ja olisiko tällöin vastaukset poikenneet enemmän toisistaan.

Tutkimusta tehdessämme pohdimme myös paljon turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä LeaDon käyttöön liittyen. Haastatteluvastauksista ei käynyt ilmi minkäänlaisia turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Opettajat mainitsivat ainoastaan sääntöjen asettamisen erityisen merkitykselliseksi ja alun haasteeksi. Olisikin mielenkiintoista tietää, miten LeaDo vastaa

turvallisuuteen liittyviin kysymyksiin. Mietimme, millainen vastuu LeaDolla on tapaturman sattuessa ja onko vastuu täysin opettajilla.

LeaDo –oppimiskeskustoja ei ole vielä monellakaan koululla käytössä ja tutkimusta tehdessämme pohdimme, miksi asia on näin. LeaDo on myyntituote, joten yhtenä ongelmana voi olla koulujen rajalliset varat. LeaDo on myös melko uusi tuote, joten tietoisuus LeaDo -oppimiskeskuksesta voi olla vielä vähäistä. Tutkimuksemme tulosten perusteella LeaDo toimii ja vaikuttaa positiivisesti oppilaiden motivaatioon ja liikunnallisten taitojen kehitykseen. Voisimme uskoa, että tietoisuuden lisääntyessä tulevaisuudessa näitä oppimiskeskustoja voidaan lisätä yhä useammille kouluille.

Ajattelemme, että LeaDo tulee tukemaan monen opettajan työtä ja antaa innostusta kehittää opetusta toiminnallisempaan suuntaan sekä lisäämään liikuntaa jokaiselle oppitunnille. LeaDo antaa opettajille eväitä toimia ja ajatella toisin. Se mahdollistaa uuden kokeilun helpolla ja yksinkertaisella tavalla. Mielestämme LeaDo on oiva oppimisen väline, joka vastaa sekä opettajien, että oppilaiden tarpeisiin monipuolisesti. Olemme ehdottomasti LeaDon kannalla ja haluamme tuoda itse tulevina opettajina opetukseen mielekkyyttä ja toimintaa sekä lisätä näin oppimisen viehätystä, joka kantaa läpi elämän.

LÄHTEET

Broadhead, P., & Burt, A. (2012). Understanding young children's learning through play: Building playful pedagogies. Routledge. Saatavilla:

<https://www.taylorfrancis.com/books/9781136582745>

Brotherus, A., Hytönen, J., & Krokfors, L. (2002). Esi- ja alkuopetuksen didaktiikka. WSOY.

Cutter-Mackenzie, A., Edwards, S., Moore, D., & Boyd, W. (2014). Young children's play and environmental education in early childhood education. Springer Science & Business Media. Saatavilla:

[https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=AGzABAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP5&dq=Cutter-Mackenzie,+A.,+Edwards,+S.,+Moore,+D.,+%26+Boyd,+W.+\(2014\).+Young+children%27s+play+and+environmental+education+in+early+childhood+education.&ots=fFLyBUuago&sig=mGKwyk8Ta-j1QLujhl29C3uJ7Nk&redir_esc=y#v=onepage&q=Cutter-Mackenzie%2C%20A.%2C%20Edwards%2C%20S.%2C%20Moore%2C%20D.%2C%20%26%20Boyd%2C%20W.%20\(2014\).%20Young%20children's%20play%20and%20environmental%20education%20in%20early%20childhood%20education.&f=false](https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=AGzABAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP5&dq=Cutter-Mackenzie,+A.,+Edwards,+S.,+Moore,+D.,+%26+Boyd,+W.+(2014).+Young+children%27s+play+and+environmental+education+in+early+childhood+education.&ots=fFLyBUuago&sig=mGKwyk8Ta-j1QLujhl29C3uJ7Nk&redir_esc=y#v=onepage&q=Cutter-Mackenzie%2C%20A.%2C%20Edwards%2C%20S.%2C%20Moore%2C%20D.%2C%20%26%20Boyd%2C%20W.%20(2014).%20Young%20children's%20play%20and%20environmental%20education%20in%20early%20childhood%20education.&f=false)

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11(4), 227-268.

Dewey, J. (1957). *Koulu ja yhteiskunta*. suom. Kajava, K. Helsinki: Otava.

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino

Eskola, J., & Vastamäki, J. (2015). Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin*, 1, 27-55.

Gottfried, A. E. (2009). Commentary: The role of environment in contextual and social influences on motivation. Teoksessa: Wentzel, K. R., & Miele, D. B. (Eds.). (2009). *Handbook of motivation at school*.

- Hakkarainen, K., Bollström-Huttunen, M., Pyysalo, R., & Lonka, K. (2005). Tutkiva oppiminen käytännössä. Matkaopas opettajille. Helsinki: WSOY.
- Hakkarainen, P. (1990). Motivaatio, leikki ja toiminnan kohteellisuus. Orienta-Konsultit Oy.
- Heikkinen, H. (2002). Draaman maailmat oppimisalueina: draamakasvatuksen vakava leikillisuus (No. 201). Jyväskylän yliopisto. Saatavilla:
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24952/9789513940065.pdf>
- Heikkinen, H. (2017). Ajattele toimien – kohti draamakasvatuksen syvempää ymmärtämistä. Helsinki: Draamatyö.
- Heikkinen, H. L., Rovio, E., & Syrjälä, L. (2010). Toiminnasta tietoon: toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Helenius, A. (1993). Leikin kehitys varhaislapsuudessa. Kirjayhtymä.
- Helenius, A. & Lummelahti, L. (2013). Leikin käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2000). Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Huisman, T., & Nissinen, A. (2005). Oppiminen, oppimistyylit ja liikunta. Teoksessa P. Rintala, T. Ahonen, M. Cantell & A. Nissinen (toim.) Liiku ja opi. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Huizinga, J. (1938). Leikkivä ihminen. 3. painos. Porvoo: WSOY.
- Hyvönen, P., Kangas, M., Kultima, A., & Latva, S. (2007). Let's play. Tutkimuksia leikillisistä oppimisympäristöistä. Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä raportteja, 2(2).
- Jantunen, T., & Rönneberg, P. (1996). Anna lapsen leikkiä. Jyväskylä: Atena.
- Juuti K. & Lavonen J., 2018, Opettaja voi tukea oppilaan kiinnostuksen kehittymistä. Teoksessa: Salmela-Aro K., 2018, Motivaatio ja oppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kahri, M. (2003) Lapsen arki on leikkiä II. 3-6-vuotiaat leikin maailmassa. Kauhava: Kauhavan kirjapaino.

Kindermann, T. A. (2016). Peer group influences on students' academic motivation. Hand-book of social influences in school contexts: social-emotional, motivation, and cognitive outcomes, 31-47.

Koskenkari, S. (2013). Toiminnallinen oppiminen. Saatavilla:

http://liikkuvakoulu.vlu.fi/filebank/768-Toiminnallinen_oppiminen_Koskenkari.pdf

Kumpulainen, K. (2010). Oppimisen sillat: Kohti osallistavia oppimisympäristöjä. [Helsinki]: Cicero Learning, Helsingin yliopisto : Helsingin yliopiston kirjasto [jakaja].

Laaksonen, V. (2012). Vuorovaikutustaidot ja lasten osallistuminen vertaisryhmässä: katsaus monitieteiseen tutkimuskirjallisuuteen. Nuorisotutkimus 30 (2012): 1. Saatavilla:

<https://core.ac.uk/download/pdf/39981367.pdf>

Lerikkanen, M. K., & Pakarinen, E. (2018). Opettajan merkitys oppimismotivaatiolle. Teoksessa Katariina Salmela-Aro (toim.) Motivaatio ja oppiminen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy, 181-196.

Makkonen, H. (2005). Yhteistoiminnallisuus tavoitteena ja voimavarana: esiopetusikäisten lasten vertaistyöskentely avoimessa tehtävässä tietokoneella. Joensuun yliopisto.

McLean, S., Butler-Jones, D. & Feather, J. (2005). Building Health Promotion Capacity. UBC Press. Saatavilla:

<http://web.b.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzM4MjY3OV9fQU41?sid=285cabf1-df57-44d0-959b-307f379b2756@pdc-v-sessmgr01&vid=0&format=EB&rid=1>

Opetushallitus, 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Saatavilla:

https://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Perttula, J. (2000). Kokemuksesta tiedoksi: Fenomenologisen metodin uudelleen muotoilua. Kasvatus 31 (5). Saatavilla:

<http://elektra.helsinki.fi/se/k/0022-927-x/31/5/kokemuks.pdf>

Piaget, J. (1962). Play, dreams and imitation (Vol. 24).

- Reed, J. A. (2009). Active education: Lessons for integrating physical activity with language arts, math, science and social studies. New York: Nova Science Publishers.
- Rissanen, R. (2006). Fenomenografia. Luku 5.1. kokonaisuudesta Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja] Saatavilla:
- <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>
- Ruohotie, P. (1998). Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Edita.
- Salmela-Aro, K. (2018). Motivaatio ja oppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sura, S. (1999). Toiminnallisuus alkukasvatusikäisen oppimisen edistäjänä. Teoksessa K. Laine & J. Hänninen (toim.) Oppimisen ohjaaminen esi- ja alkuopetuksessa. Turku: Painosalama Oy.
- Syväoja, H., Kantomaa, M., Laine, K., Jaakkola, T., Pyhältö, K., & Tammelin, T. (2012). Liikunta ja oppiminen. Tilannekatsaus lokakuu. Helsinki: Opetushallitus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (5., uud. laitos.). Helsinki: Tammi.
- Turunen, K. E. (1995). Tieto ja tiede. Jyväskylä: Atena.
- Uljens, M. (1989). Fenomenografi - forskning om uppfattningar. Lund: Studentlitteratur.
- Ushioda, E. (1996). Learner autonomy: 5, The role of motivation. Dublin: Authentik Language Learning Resources Ltd.
- Valli, R. & Aaltola, J. (2015). Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, Näkökulmia aloittelevälle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin (4. uud. p.). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vygotsky, L. S., & Cole, M. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Cambridge: Harvard University Press.

- Webster-Stratton, C. (2011). Kuinka edistää lasten sosiaalisia ja emotionaalisia taitoja. Helsinki: Profami.
- Wenger, E. (1999). Communities of practice: Learning, meaning, and identity. Cambridge university press.
- Wentzel, K. R., & Miele, D. B. (Eds.). (2009). Handbook of motivation at school. Routledge.
- Wilenius, R. (2002). Miten käy lasten ja nuorten?: keskustelua ja filosofiaa kasvatuksesta. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Williams, J. (2003). Promoting independent learning in the primary classroom. Buckingham: Open University Press.
- Wood, E., & Attfield, J. (2005). Play, learning and the early childhood curriculum (2nd ed.). London: PCP/Sage Publications. Saatavilla:
- https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=Ss4w41Xm5pUC&oi=fnd&pg=PP2&dq=wo%20od+%26+attfield&ots=IHGNO0SWa5&sig=pf7qCkUz9jn7W1Lq6yC0brhn78U&redir_esc%20c=y#v=onepage&q=wo%20od%20%26%20attfield&f=false

LITTEET

Liite 1

Haastattelykysymykset:

1. Kuinka kauan LeaDo on ollut käytössä luokassanne?
2. Miten oppilaat ovat ottaneet vastaan LeaDon?
3. Kuinka usein ja miten LeaDo:ta käytetään?

4. Millaisia taitoja oppilaat oppivat LeaDo:n kautta?
5. Onko LeaDo vaikuttanut luokkatyöskentelyyn ja miten?
6. Onko oppilaiden motivaatiossa tapahtunut muutoksia LeaDon myötä? Millaisia?

7. Kuinka LeaDo tukee uutta opetussuunnitelmaa? Miten sen avulla toteutetaan laaja-alaisia osaamistavoitteita?
8. Miten eriyttäminen onnistuu LeaDon avulla?
9. Kuinka LeaDo huomioi erilaisia oppijoita?
10. Onko LeaDo:n käytössä ilmennyt mitään haasteita?
11. Vapaa sana.

Liite 2

Pääloukka	Yläluokka	Alaluokka
LeaDo motivaation herättäjänä	Oppimismotivaation kasvu ja innokkuus tehtäviä kohtaan Työrauhan paraneminen Kaikenlaiset oppijat Monipuolisuus Koulutyöskentelytaidot	Motivaation kasvu Motivoituneet oppilaat -> työrauhan säilyminen Motivoi jokaista oppilasta Motivaation kasvu ja ylläpitäminen Työrauha ja toiminta koulussa, omaan työhön keskittyminen, ajattelun taidot, oman toiminnan ohjaus, järjestelmällisyys, organisointitaidot, oman ajattelun jäsentäminen, kärsivällisyys, oman vuoron odottaminen, omatoimisuus

Liite 4

Pääloukka	Yläluokka	Alaluokka
Opettajien kokemuksia LeaDon käytöstä	Opetuksen rytmittäminen	Energian purkaminen liikuntatehtäviin, sopivat liikuntatauot
	Monipuolisuus	Eri laajuisia oppimiskokonaisuuksia, erilaisia välineitä
	LeaDon käyttö ja toimintasäännöt oppilaille tutuiksi	Rutiinit, turvallisuus, opettajan oppaat ja tukimateriaali
	Opetussuunnitelman toteuttaminen	Osallisuus, laaja-alaiset osaamistavoitteet, toiminnallisuus, kokemuksellisuus ja elämyksellisyys, ei- oppikirjakeskeisyys
	Eriyttäminen ja erilaiset oppijat	Vaihtelevat toimintatavat ja välineet, opetuksen toiminnallistaminen, eritasoiset oppimispolut, opettajilla aikaa apua tarvitseville